

Viossadiskordserver
VDS

Abiterus

VIKOLI

Mahena mit apu fu Vilant

2025

Kakutropos

a¹, *eko.* 1) Kotoba, bruhkena mellan ni os plumange fraz os kotoba per etuni hei inne hel ligtovno mitmjetka; S. au. 2) Kotoba, bruhkena per nasi kundurazma mellan tel fu fraz os bidra neo cuitazma hanu made. Bruhkenaki na samalik tropos fu “men”, “sit” os “au”. *Un glau, grun albraa na ergo fu du, a kaslu na fami ne?* zko. Zam, mahena per mahase kalap, arka os acor. *A! Shirunnaidan, ke spilkitud kitara tak bra, maladjec!*

a², *tko.* 1) Lesteains kirain na Viossa au mange ander abece. Imi lestesnano sebjazam longvelt; 2) Ainain sebjazam kirain fu Mellanlant Zamkirain Alfakrun.

—a, *fko.* Festena tingko made, koske Yam ni ting. *Ain kot, ni kota; Djina lakar na helena ngong per oci; Ka afta?*

a!, *tko.* Hobit telko fu

aamnu, *sko.* Auki kuchi per hengi mange luft, grun mjude os cumaranae. S. haou. *Kolatsa, du ende ~; Kotnen ~ tak kawaii! Koske ain djin ~, volnalikno al ~ awen; Naze ~d, un opetawe cumaranae? Long al vaska, mono pitkagorla dekinai ~.*

ab, *tko.* Sama “afto blin”.

abad, abaad, abadt, avad, abade, *tko.* Atai fu farzazma fu yt. Nil abad e pik, ain abad maha sen, ni maha kjereik, a tre — sewas. *Vi vona na tre abad, men se mit mono ni; Mevui dekinai se kjeres abad, fantazoze awen.*

abcaad, *tko.* S. abad.

abece, abetse, *tko.* S. alfakrun au kiraiklaani. *Yam mane kirain na ~ fu Viossa; Katai ~ Yam na velt? Nacatain shirunnai, grun neo ~ baimongena na yoku-tiid.*

abestja, abestsa, abestya, abestia, avestya, abayista, *tko.* S. muzik.

abia, *tko.* 1) Pollik, solapgui, via pol. S. pollik, k. solapdar; 2) S. abad; 3) Lik hoso, men hanuenanai tsui pashun. ♦ VDS#mh o6-o8-2024.

abichna, abicihna, abitszna, abyčně, abyčně, abytszhně, abitъна, abyzena, *tko.* Koske yd suruena nasnano. ~ namora un sodji hammasnui, nam au shkoi shkola made.

abrus¹, brüs, abrousse, abros, *sko.* 1) Nai indit, pwan, rur os djiit na hadaf tsatian, grun dekinai brase, ander pashun hestudan osos. 2) Shkoi, maha yt os slucha tunast, nai kesa trengena os kesa pashun vil. *Un alraz ~ rofai; Sore iskat-dan pwan un, men ~dan; Ima ~, vilun kola.*

abrus², *tko.* S. tunast, gvellik, k. orauki. *tko.* Tunast per suru yt, nai fansuka tiid. ~ pashun; ~ rofai; ~ lje-tauto.

absalutna, *trko.* S. tabun.

abura, *tko.* (Gammel.) Klar kuraikiro bivi iskelik, ke brukena na goreng namting.

aceitona, atseitona, *tko.* Ruti, kano kara mahaena abura. Blogetenadan leste-ains na Gammelhellashadara au Romahadara.

ad—, ad, *fko.* 1) Hobit fal fu kotoba “made”; 2) festako kotoba “made” kara. *Pashun shkei ar ergoplas ad vomi; Antatsa afty ad un; ~ant;*

adab, *tko.* (Lexem.) klaani fu al kakuena, libre, paem auau fu yoku plas, hadara, lant os glossa. *Un dua ~ fu Rusi-ossa, men de lesadan mange ~na fu Anglat.* ♦ LM5/MDJK 17-12-2024.

adant, made · anta, adanta, *sko.* Anta yt yd made. ~ ain ringo, bitte; Dekid ~ gorengtori, bitte? Poik, ~tsa iskekline, bitte; ~, ~! Naze gauddan meglasnui?

adiyatsdi, *tko.* Lurasbjurki, koske Pashun plugdultnai. *Harun ~ au iskatun blizdorva.* ♦ VDS#nlr/MAI 13-03-2025.

adjektivi, *tko.* (Gammel.) S. likko.

adkami, made · kami, *tko.* Hanuena, koske vil anta bra asmi, gavat os kemushke kami kara. *Yurushitei, da kami anta ashor per du, ~.*

adobe, *tko.* Feri fugel, ke deki furi os mwerm pashunhanu au ander zam. S. pludafu. *Garfjo har ~ na basui.*

adperkele, made · perkele, *tko.* Fannen. Hanuena, koske pashun viha yt os yoku slucha mange pastilan au rovo. *Tak vapa ekso, ~, hentun.*

advent, *trko.* (Lexem.) Suru yt nades, grun shirud, ke dekinairai suru na mirai os grun vilun suru al zolting na bli pushoi. *Un ~ sodji; ~ namora kaupadan pan, grun rofai na magzaan pitkoze mange nadag.* ♦ LM1/UAK 2020.

afe, *tko.* Pashunlik njudur.

afefraut, afe · fraut, *tko.* Naekso brun au naine midori hordar suur fraut, kano rupne na baumlik ruti. S. fugelfraut. *Gustun nam ~; Du gotova-danwe ~dar kekso per sore? ~ har afelik hore na sebja.*

afri, *tko.* Ainain lantdai eksi kara. Lestevapa lantdai na gaya. *Faminui vona na ~, a un na Amerika.*

afto, afta, aftto, aftta, atto, atta, *pko.* (Gammel.) 1) Hanuena tsui yt akote, os yt, ke sluchadan nadannen; 2) Brukena lik strela yt made. ~ stuur ringo; *Sore lesa ~ hlena libre; ~ bra! Da surunai ~! Ka ~ ting? Vi vil shiru plumange ~ wa, dekid mahaklar?*

aftak, afty · tak, *pko.*

afstrukja, *tko.* (Gammel.) Naapaar milu asa, li pashun glug mange kirkas os vinja.

aftui, *pko.* Sama frasnen “fu afty”. *Katai iskatun, ende au ende dekinai fshto os fansuka hjernenui ~ mietta made.*

afsoto, afty · tuo · asoko, *tko.* Al pashunko, ke brukena per strela yt made, os koske hanu tsui yt. ~ viki tel fu *Vikototumam.*

agro, *tko.* (Gammel.) 1) Plas, doko yamnai pashun; 2) Hawag pollik ter, doko mange mun ru-pne. S. munoki. *Na Windows XP lestevik-ti zepaperitumam agro e.*

agrodjin, agro · djin, *tko.* Djin, ke vona au ergo na agro, nungchang.

agrosvin, agro · svin, *tko.* Djivo fal fu svinja.

agrovomi, agro · vomi, *tko.* Zdanje, ke tatsu long nungchang.

ahare, *tko.* Harnai nilting inne. Hanuki awen tsui vona, vonanai ting tsuite awen. S. ohare; k. pulap. ~ kline; ~ baksu; *Sore tis au har ~ shal; Maugnui ~, un vil nam! Da ~ klinedui.*

ahavja, *tko.* Mahot os blau-murasaki frautnen, ke har milshan au suurnen smack. *Un zayu frautsautse fu ~.*

ahman, aman, haman, *sko.* Shirunai prav, men hanu tabun prav. ~tsa ka un har inne hantnui? *Un ~ afty kotoba.*

ahoi, *tko.* Dwaibma, ke brukena na ring. Fal fu denwa. *Kaupadan ashorena*

~; *Seun shkoiriso mit ~; Sore har ni ~; Neo ~ blogetenadan, sore har plustuur ekran.*

ahos, axos, *tko*. Matoshino munno ruti, stuur lik ovashi long mange bunka grun ostri smak au njoji. Bruhkena lik masala, namena moloda os kukiena. Hanuena na gammel vjeri long Evropa, ke ahos vraski vlad. Ahosja haisa hammas. S. baracuri. *Vihun ~ grun warui njoji, kuchi -oze; Deki kunjuvrai ~pan?*

ai, aj, *tlko*. Zamko, bruhkena na anuns yoku kokoro. S. oi.

aia, aja, aya, *sko*. Shkoi mit os inne auto, bolka, rofai auau. *Un ~ autonui; Bolkadjin ~ na lumba; Vi ~ mikvuivomi made; Aldag papanui ~ un shkola made*.

aiavirta, aia · virta, *tko*. (Lexem.) Naruga, ke yd mus aia ain plas kara nis made. Klaani fu al plas au naruga, ke pashun mus aia per potulla vilena plas. *Yoku ~ deki treng hel dag, a yoku — mono yoku djikan.* ♦ LM5/AIN 13-12-2024.

Aifroidis, afrodis, *tko*. 1) Nis velt na solpantosnui. Har plubirhano lufttakaro au mange vrasena honoberk; 2) Onnalvan fu helena au dua na hellaspantos. Tutr fu zeus (os uranos) au djone; 3) Aistia fu ker, mange dua, zayu. *~ onnalvan fu owarigui pran. ~ matetunalvan fu gefest, airis au bahus*

aifrodag, aifroidis · dag, afd, *tko*. Nis dag na uk, bidra namee fu Aifroidis, onnalvan fu helena Hellaspantos kara. S. hachidag.

aigu □ akku.

aikshtje, ajkštje, *lsko*. (Lexem.) 1) Plas ohare na dasos. *Nil sekidan lun de utulla aikshtje stuur; 2) Blogetaplas ohare na koalib fu polis. Na yodag, un shkoj na aikshtie made au anse pashun razlakar au razgovor.* ♦ LM5/MS 13-12-2024.

ain, ein, *lsko*. Lasku au atai 1, koske Yam tolka ting. *~ ringo inne baksu; ~ palaina; ~ ishi; ~ pashun; ~ glossashirudjin; ~ kirain; ~ libre; ~ ananas.*

ainain, einein, *lsko*. Ain ting mange kara. *~ rum inne vomi; ~ pashun lant kara; ~ fal fu yokuting; ~ kakutropos fu Viossa; ~ baum long dasos.*

aine, aene, *tko*. Kurai rasto, ke spada li yt atang kirkas sol os ander ting kara melon long speisu. *Un oci na ~ f'stuur rusbaum; Tuo zdanje toneya tak hawag ~!*

ainlat, *sko*. Bitte yd per tulla yp. ~, ~! *Ansetsa ka un hok.*

ainnai, einnai, *lko*. Nai ain, mange. Atai, ke du dekinai lasku os parjatsuru. *Seun ~ zvezda na celogumbad.*

Airis, *tko*. 1) Ruu velt, tres na solpantosnui. Har apaar yelo na rjoho imangpik; 2) Miesalvan fu kriig na hellaspantos. Poik fu zeus au gera.

airisdag, ard, *tko*. Kjeres dag na uk, ke bidra namee fu Airis, miesalvan fu kriig Hellaspantos kara. S. tordag.

aistia, ajsa, *tko*. (Gammel.) Se (me), hore (korva), smak (arero), njoji (hana) au rur (kodja). *Pashun har go ~.*

aisto, *tko*. 1) Klaani fu koilara, chas au katana na kunja fu pashun; 2) Ostri cercamilo na kuhinja. S. katana. *~ na tuo tiempul yam nahel plata kara.*

akak, akkakk, *tko*. Mwermena kotoba “ak” os “akk” kara. *Aftu tuo plas, cui kano du hanudan? Akak.*

akama, *tko*. S. atama.

akang, *sko*. S. lakinai. *Du ~ fig, aftu warui per zdorvadui! Vi ~ tatsu her, deki shtei na ander plas? Pashun ~ miloze gaya.*

akat, acat, *tko*. Ting, imb kano fugel furien. Harki raznirazni varje. *Nadan, koske stil baimongenadannai ende, pashunara kakudan mit ~ fu kini; Adobe har mangemange feri ~.*

aker, *tko*. (falshiru) remusma fu ni ting os ni flanka fu yt. Preho aker haisa uude. *Da antatsu na ~! Hel tre ~ na treik yam altiid 180°; Mahadjin mus farza ~, hoshu-pitkazma au mange ander viki ting per maha nemanki zdanje.*

akero, *lko*. (Gammel., eksolibre) Cekienanai, ke deki aukiena.

aknacat, *tlko*. Akkuratlik kotoba, ke znachi “akkurat na catain”.

akriura, *tko*. 1) Aistia fu djot long namguan; 2) Vaz fu aftu aistia.

akku, akk, ak, aku, ako, akeu, *tlko*. Hobitfal fu kotoba “akkurat”.

akkurat, akratti, akrat, accuri, *tlko*. Lestevikti kotoba, ke bruhkena na hanu uslova os laki per yt yd made. K. nai.

akkudaku, akkutak, *tlko*. Mwermena tsunagako kotoba “akku”

kara, men nasienna mit taksan “d” mitzam. Har kawaii kokoro.

akrol, a · krol, alfakrol, *tko*. (@) Krollik kirain, ke brukena na kaku zepostabaksu.

akote, *trko*. 1) Tatsu os suwaru paranen; 2) Tsui, tsuite, wa; *lko*. Ke yam, suwaru, tatsu os yavlja akote yt. *Opetadjinvi shiru mange ~ laskushiru; Vomimiknui vona akote un.*

akotedoko, *trko*. S. akote na troposkofal.

al¹, all, *lko*. Hel, tserkinai tel os klaani, dekinai ra os nasi yt, grun hel ende. *Pashun vona na ~ gaya.*

al², all, *tko*. Alting. *~ting; ~raz; ~tiid; ~djin; ~plas. Imagag ~ leradjin shkoidan srohnui made.*

alant, a · lant, ålant, *tko*. Hobit namee fu Iskelant A. Toivo fu Viossa, ke cunagenadan Viossa au ima tel fu sore.

aldag, al · dag, *trko*. Suru yt nagjen na neo midava. *Un ~ yalkbai hundnui na hlenangong.*

aldeki, al · deki, *tlko*. (Gammel.) 1) Al parjathanuena ting deki suru os bruhkena cui yt oba kano hanu; 2) Alting deki slucha, yamnai catain sentaku grun udachi; *lko*. Ke deki suru os maha alting, har dzong, shiru, dekizma os calerizma per suru; *tko*. Vaz fu dekizma suru alting, aldekizma.

aldok, al · dok, *pko*. Hanu koske vil hanu yt al pashun made.

alfa, *tko*. 1) Namee fu kirain na Hellasalfakrun, bruhkena na mange tel fu shirutropos; 2) (Shakai) Tol os leste-dzong, hanuena cui dur (lupo) os pashun.

alfakrun, *tko*. S. abece.

Kakutropos. Klaani fu kirain na yoku glossa. *Rusioissa ~ har 33 kirain; Ima un lera Fransossa ~.*

ale, alie, *eko*. S. men.

alhar, al · har, (Lexem.) Yewald-tropos, koske al gelt harena na al, yamnai yinsu harting. *Marksdjin linddan ~.* ♦ LM1/VLRZ 2020.

ali, au · li, *eko*. Sama “au li”. *Ali aftu vupsi gjen mwermrai, un apurainai sore, brafshtudwe? Ali sore tullanaí, ka un laki suru? Aia znachi shkoi mit auto, ali mi shipli, tuo zarpa.*

alib, *tko.* 1) Hoshu vjetka; 2) Seenanai vjetka, ke usma velt au gele kano sore gunro. S. kalib. *Veltnui, gaya, har gunro~.*

alchak, *Iko.* Akote ter kara. K. aukshto. *Naze anengaodan tori tak ~? Sore djotrai tabun!*

alcunaga, al · cunaga, *Iko.*

alk, *tko.* Nasnano shiro pudr, ke shaxtena muro, mais, mi os ander pje kara. Brukena na gotova panshtof au pan. *Un kaupadan ni kaban fu ~; Zayun pan, gotovaena bra ~ kara.*

alkaldi, *tko.* (Lexem.) Yoku obadjin na polisedare. Mange tiid sore ergo na polisvomi. ♦ LM5/AIN 13-12-2024.

alkirain, al · kirain, *tko.* S. alfakrun. *Kano ~ aflo? Dekunnai ah-man.*

alraz, al · raz, *trko.* Mwerm suru nagjen na mirazva. S. altiid. *Un ~ kaupa ni kekso per vi; Ndofo ~ se sore, grun duaun; Sore, baka, ~ vupsi na iskat, lera-nai.*

alta, *tko.* Shotnam fugel, har terid rofai, yalkaa akatena yubi mademade. Vona na Evrazia, Afri au Nordamerika, dasos kara makas made. Vovoze na ter, berk au baum. *Bunkano fugel fu Amerikalant ~ e.*

altahengest, alta · hengest, *tko.* S. faskundji.

altanen, alta · chiisai, *tko.* Lapsi fu alta. *Alta treng kemushke ~, grun di hei dekinai kemushkesa au*

altiid, al · tiid, *trko.* Mwerm suru nagjen na mitiidva. ~ anseun na tokinui, vilnai tunast; Kesa kaupa yokuting mil-shan, ~ sada ni per bwloge yokudjin made; Nadag sol ~ sveit a nanaht sore kola, oci ar ergo.

alting, al · ting, *tko.* Al ting, hel. S. al.

alvan, *tko.* (Alant.) Kami na pantos. Protokami, ke vona na velt naflanka pashun au remkriig med sebja, aglat djin au mahakoine adilsui.

alzam, al · zam, alzan, *Iko.* (Gammel.) Zamkirainno, tel fu gammel hobitko AAA "Alplas Alzam Alkirain".

amade, *Iko.* 1) Koske fraut, ovashi os frautnen rupne lagom, ke pashun namki sore; 2) Koske owari gotova os rupne. *Harun ~ kaisu na lanz.*

amonni, *Isko.* Lasku au atai 35, zo treden mit go os kjereden uten go, han fu nanaden.

amuspe, *tko.* Dur, ke har kasi yala au ni hammashant. Vona na ibaya au mare. *Un dua nam ~yubi, sore oishi.*

an—, *fko.* Hobit fal fu kotoba "made" au festako tuo kara. *Un antadai irastun ~ du.*

anakish, *pko.* Znachi "asoko djin", pashun, ke tatsu os yam prapa hanudjin au sada yoku surusui os kano wa razgovor bidrena. Prapafal fu djinseko. *Fermisun ~ dzong.*

ananas, *tko.* Kiro milshan au apaar suur fraut, saft fu kano arka arero au.

ander, andere, andr, *Iko.* Nai afto, chigau, nai sama. *Afto ~ vomi; Miknui shkoi ~ shkola made; Vi mietta tsui ~ ting.*

anderazma, ander · azma, *tko.* Vaz fu ander, samanaizma. S. chigazma au chigau.

—andze, andze, *fko.* Seena, horenatak. Festako os hobitfal fu kotoba "kan-dze". S. kandze, nauta, seena lik.

anfang, *sko.* (Lexem.) Koske krii-gklaani slag ander visko mit dzong. Slagazma mit dzong au oruzje haisa anfang. *Da ga al darsus au guso acor prapa, da ~!* ♦ LM5/AIN 12-12-2024.

anga, *tko.* Stuur shotnam sakana, ke har ostri hammas. *Mange ~ oyogu na pasifikhav.*

anganen, anga · chiisai, *tko.* Lapsi fu anga.

angar, angaru, *Iko.* Koske pashun apu ander djin mono grun sore vil sada gelt os yt na deladela, nai hel, gvir brashal. ~ pashun; *Long al erbakriiz, ~ ainain lestewarui.* ♦ VDS#nla/ABI 14-05-2025.

anhanu, made · hanu, *sko.* Hanu yt yd made. *Dekunwe ~ yokuting du? Ka du vil? ~tsa un.*

anilta, made · ilta, *sko.* Bli tatsu os suwaru kara ilta vaz made.

ankemushke, made · kemushke, *sko.* Maha yd ziha. S. kemushkesu, k. krizoze. *Gulag har plumange ~djin.*

ano, au · no, anu, *eko.* Zamko, ke bruukeniaki na hadji neo govornen. Znachi "akk, men".

anse, made · se, *sko.* Se yokuting made. *Da pinuno, bitte, un ~ terbi; Shiskonui dua ~ stuur au helena baum; Vahadjin ~ riso na risovomi.*

ansuwaru, made · suwaru, *sko.* 1) Bli tatsu kara suwaru made; 2) Vaz fu afto suruko. K. antatsu. *Bratulla, ~tsa, bitte.*

anta, *sko.* 1) Bidra ting hant fu yd made. 2) Laki yd per suru yt. Sore ~dan afto stuur au gammel libre nadandandag; ~se na un, *bitte.*

antadai, anta · stuur, *sko.* 1) Anta gavat; 2) mange os stuur ting.

antanen, anta · chiisai, *sko.* 1) S. bwloge. Char, tser os minumange atai fu tingdui per anta sore yd made; 2) Anta apaar os chiisai ting.

antatsu, made · tatsu, *sko.* 1) Bli suwaru kara tatsu made; 2) Vaz fu afto suruko.

anuns, anunza, *sko.* Blogeteno hanu. *Yewalddjin ~dan na danuk.*

—anke, *fko.* Ds. —andze.

apaar¹, apar, *Iko.* Chiisai atai fu yt. *Harvi ~ gelt; Mies har ~ uba; Sore har ~ dzong.*

apaar², apar, *trko.* 1) Suru yt na apaar, nai nahel; 2) Suru yt na apaar tiid, bistra, susu; 3) Nai na mange. *Alvi ~ ergo; Leradjin na lerasrohnui ~ lera; Da ~ pinuno, bitte.*

apaarlik, apaar · lik, *trko.* Lik yt, men nai nahel, a nahan, natel. *Hortoposvui ~.*

apkas, *sko.* 1) Shkoi na festa grun Yam ain hadaf os grun, klaani fu pashun mietta kamag; 2) Dzong shkei.

apkaspas, apkas · pals, *tko.* Plas, doko djinara apkas.

apu¹, *sko.* Maha bra suruzma ander djin made. Mahsimpel lera, vona auau. L. eshku. *Otona ~ gammeldjin per bides naruga; Opetadjin ~ leradjin lera nasimpel; Meglas ~ yd se nabra.*

apu², *tko.* Apuzma, vaz fu apu. *Vendjin treng ~; Un vilnai ~.*

ar—, ar, *fko.* 1) Hobit fal fu kotoba "kara"; 2) festako kotoba "kara" kara. *Arshteiko; Aldag shtei ~ vomi shkola made.*

—ara, fko. Nasiena tingko made, koske yam tre os plumange atai fu ting. *Ain hund, ni kota, go djinara; Kotobara; Pashunara.*

arje, arija, tko. Stuur kotlik usfait, ke vona na Afri. Na gammel vonadan na hel Afri, yoku Evropa au Azja, men ima vonalantsui mange chiisaiozedan. S. valipus.

arka, tko. 1) Warui aistia os kokoro, ke pashun sada, koske netopa os shalsui harza; 2) Har warui aistia, grun harzena, charena os shagena na yt os yd.

arkots, sko. S. harza. *Kzinnui stolpdan au ~dan polvisui.*

arero, glossa², tko. Bischi mukki inne kuchi, ke esku pashun per nam au smak namting au glugtin.

arobichno, lko. Snanonai, men bradai ting; trko. Suru yt arrobichno, os na tak tropos. Per bruhktatuba ds. exobichno.

asa, sko. Kolanai os yamete sore. Har asazma. K. kola mit 1^s imi. *Pashun kola na naht au ~ na dag; Du ~ haaste li wakola-dan.*

asaar, tko. ♦ LM5/MDJK 17-12-2024.

ashor, aschor, lko. Har mange gelt, deki kaupa mange os ashorena ting. ~ *djin har stuur au helena vomi; Tuo ahoi ~ena, un dekinai kaupa sore.*

asiki, asyky, tko. (Alant.) Yerkat os ishi vjetkanen, mit kano razni shtof ipitenia na kaban au kawariena grwollik made.

asit, au · sit, trko. Sama “au sit”. S. ade, azo.

askanaka, sko. (Lexem.) Shiru yt warui. *Ain fun per shiru mikava, un ti ~ tak mange uwaki, 100.* ♦ LM4/LAN 2023.12.04.

asmi, tko. Vaz fu shal, hjerne fu pashun au ka sore kokoro. S. kokoro. *Harun warui ~, grun tis.*

asob, sko. Mietta, vjeri, se os maha yt vikti, braseena os brahorena, sada asobazma. S. unnasenoze. *Yoku silba ~ena na Rusiosa; Un ~dan afo kotoba, zo du seki kesa lesa lehti.*

asobazma, asob · azma, tko. Viktizma, brasezma os brahorezma fu yt, koske pashun nasimper deki se, saksi, hore au fshto yt.

asoko, lko. Hapigo ting, nai afto os tuo.

atai, tko. Lasku fu ting os nashikno slucha. ~ *fu auto mange na autosu-waruplas; Dekid hanu ~ fu pan un zol kaupa?*

atama, ataama, tko. Oba netopatel, doko pashun au dur har kau au hjerne.

atamabet, atama · bet, tko. Fuwa ting, nasienna na pamuk, akat os ander fuwa ting, bruukena per shang atama na kola. S. pamukkaban. *Dekunnai kola uten lesteduaena ~ nui; Mamanui kaupadan neo ~ un made; Vi har mange razni au feri ~ na bengaisu.*

atamabra, atama · bra, lko. S. svinnur.

atamapone, atama · pone, tko. Pone na atama, ke eku chrakkipone au tredenni hammas na otona. S. forgor au kalaka. *Dzong slagdan tumam, kesa oyasmidan bolka kara au perpadan ~.*

atang¹, sko. Suru yt kundur, antanai shkoi, suru, slucha os maha yt.

atang², trko.

atsor¹, acor, tko. Atsorazma, vaz fu luras au netopa, koske pashun shrei grun yt, kerbarabam anbistra au sore bli shirokodjalik. ~ *ainain kokoro fu pashun.*

atsor², acor, sko. 1) Kokoro atsor; 2) Maha yd kokoro atsor. *A! Du ~dan un! Lapsi ~, koske tulla kurai rum.*

atsor³, acor, lko. Koske yt maha yd kokoro atsor, grun kalap.

ateksi, atechi, tko. Mellan unagira dur, ke har hoshu netopa au rofai, ke fdrigena mit.

ateksidai, ateksi · stuur, tko. Stuur ateksi. S. njangi au kokosila.

au, eko. Kotoba, ke festa ni fras, os ni os plumange ting na ain fras. *Un ~ du; Ringo ~ grusha; Onna ~ mies; Miknui shiru Anglossa, Franskossa, Rusiosa ~ Viossa.*

auau, au · au, tlko. Kotoba, ke naligtov owari parjatsuru fu kototumam. S. auau. *Na faminui yam mama, papa, brur, shisko, un, gammelpapa, gammel-mama auau; Nihonlant, Helvetilant, Islant, Ruslant auau, al helena lant.*

audandz, aydandz, pko. Znachi “tuo djin”, pashun ke tatsu os yam para

hanu-djin. *Hei mki ri ~, grun sore chigau; Vilun danke ~, grun sore rettadan un ar shinu.*

auen, awen, aven, avn, tlko. Kotoba, ke naligtov nasi yokuting na des fras na hanu. *Un lesa afo libre au tuo ~; Sore shiru mononai Anglossa, Viossa ~; Un ~ vil lakar long ngong med dok!*

auf, tko. Zam, ke lupo os ander hundlik dur maha. Lupo zam, koske ukla atamasui au shrei. *Gju hanu muu, kot hanu mjau, a lupo hanu ~.*

augudaung, tko. S. pamuk. Ruti, ke har fuwa shtof, bruukena per yosi klea os nasi na atamabet.

auki, auke, sko. Mahaprapa os ukla yokuting, lik tumam, ke atang se, rur os ga yokuting. Keshite atang, zo mikava deki shkei bides yt. K. kini. ~ *tsa dvera un made, bitte; Da ~ meadui.*

aukihant, auki · hant, lko. Koske pashun anta gelt, bwloge yt, awen li har apaar ting: gelt, namting auau. Gvir aukihant pashun bwloge grun brashal, uten angaru. K. kinihant. *Ain ~ pashun antadaidan mange gelt veltvimizdan-jenui made.*

aukshto, lko. Prapa ter kara. K. alchak. trko. Suru yt aukshsto. *Alta ljeta mange mane ~ na chelo; Sedwe asoko ~ berk? Un treng ukla ~ na tuo zdanje per tulla vominui; Yoku kumo ljeta ~ na chelo; Mies ~ djiitdan ri mijach; Zeus au ander denain alvan vona ~ na Olimp-berk.*

aumondega, aumondea, tko. Shotmjach, mit kano gotovena mange razni namting. *Mama gotovadan ~, aun □ auen.*

aung, tlko. (Onaar.) Naifraz fal fu kotoba “akkurat”. K. if. *Du shirunai afo? ~, Shirunnai.*

auto, avto, tko. Yerkat vominen, ke pashun aia per shkoi ains plas kara nis made. Har mange fal, yoku bidra ting, a ri yoku pashun aia. *Faminui har ni ~, ains papa aia, a mit nis mama bidra ri vi shkola made.*

autohisar, auto · hisar, tko. (Lexem.) Na faaker, koske yoku deza atang auto shkoi os koske auto rematang shkoi na naruga. Haaste narugavirta inne polis deki maha hisar. ♦ LM5/AIN 13-12-2024.

avara, tko. Kuro plas, doko yam sof-nai atai fu velt, zvezda, avarishi, pantos,

avarakrol auau. *Shirutroposdjin anse ~ mit ansedwaibma.*

avarakrol, avara · krol, *tko*. Plustuur zvezdklaani, ke gunro gele stuur kirkasgulag. Har ni fal, deki ku-basdar os kraislik.

avaraberk, avara · berk, *tko*. Plustuur ishi, ke ljeta long avara au deki bal na mivelvta. Bidra hlanplas, koske slag ter. S. avarishi.

avaratiid, avara · tiid, *tko*.

avarishi, avara · ishi, *tko*. S. avar-berk.

avis, *tko*. S. kirkasgulag, soiven. ♦ LM5/MKPF 02-12-2024.

avjok, *trko*. S. her.

awenose □ auen.

aye, *trko*. Znachi yoku "bra" au "da-vai".

Azia, azja, asja, *tko*. Lestehawag plas na Gaya mit lantatai, pashatai au pashjingzi-zma. Med Evropa maha ri Evrazia. Eku 48 djiyuexjavljeno au 5 hanno daula. Pogoda mange pluino, yam pluidasos, mange razni dur.

azitsi, azyci, azici, *tko*. Kafe, kurairuu os kuro pje, ke rupne inne ehot lik dodo. Ar sore gotovoena sta au ander namting. Lik ander ehotpje, azitsi awen bidra prd.

—azma, *fko*. Maha kotoba, ke imi vaz fu yt. Milu ains sebjazamsui, li koto-ba, kano made sore festa, owari mit chigau sebjazam S. vaz. *Pitka~; vapa~; mietta~; shiru~; hel~; ander~; chig~; sama~; dank~; farza~; lik~; ugoki~; yaa~*.

AZO, *trko*. Sama "au zo". S. asit, ade.

b, bo, ba, bø, *tko*. Oba tel fu netopa, ke tsunaga kjashi dzido made; har treikmukki. Pashun har ni ba. *~nui ar-kanen; Deki ima yompa mukki na ~? Un vupsi slagdan ain djin made mit ~.*

ba—, wa—, *fko*. Festakofal fu likko "warui". Maha kotoba, ke har warui mjepje. *~fsho; ~hanu; ~anse; ~vent; ~kotoba; ~djin; ~mjepje.*

baagiso, *Isko*. Lasku au atai 43, kje-redeñ (beverut) mit tre.

baba, *tko*. Rjodur, ke vona rjoho na lant au inne iske. Maha zam "kwak", "wenk", "bowomp" os "yikik". Na mustanka yam mange baba.

babanen, baba · chiisai, *tko*. Lapsi fu baba, ke kandze lik sakana. Har stuur atama au rofai per oyogo. Vona mono na iske. Sjan na lant, koske rupne.

badji, *tko*. Ds. badzel.

badum, *tko*. Zamko na kerbaraban.

badzel, bažeil, badžel, *tko*. Kaban fu iske, pudr os ander ting. Nasnano ar glas. S. badji. *Har-un gammel vina~, viludwe auki?*

badzelpipo, badzel · pipa, *tko*. Ting, ke brukena na yinsu badzel, nasnano vinabadzel.

baga, warui · ga, *sko*. 1) Ga os ikka andruing uten vilazma fu pashun; 2) Furi ting, ke ander djin mahadan au maha sama ting. S. basada. *Sore ~dan kompj-nui; Ain pashun ~dan gelt fu onna; Naze du ~dan risonui?*

bagadjin, baga · djin, *tko*. Pashun, ke baga yt.

bage, bagge, *tko*. Vonafal, ke nasnano har kubasa, kemushkedzido au mange yalaka. Bage bidra lule, zo apu per chi au sintua neo ruti au bluma. S. bazi. *Mange djin viha ~; ~apu ri vi na maharupne ruti.*

bahuš, *tko*. Ander namee fu Djonis, miesalvan na Hellaslantpantos. Alvan fu uba, ruti, vinjamaha, gochui, alvanno ndofo au naspilvomi. Sintuadan bardzak fu Zeus kara.

bai, *sko*. Maha os hanu yd made per surutsa yt. *Un vilnai, a sore ~ un suru afto! Opetadjindui ~ du lesa afto dukovo au hawag libre?*

bailis, bajlis, *Iko*. Atsor grun mikava, atsordjin. Harnai dzong shal, ker, dekinai kriig dzongno. Bailis pashun dekinai avana os apu ander djin na kriz. S. bazhli, k. dzongshal, darsus. *~kot atsorena grun "bu!", hjakuhjaku; Treng ergo na sebja mange per humba ~ ikeri.*

baimong, palmjong, balmjong, båm-djong, balmiānna, *sko*. Maha neoting ains raz, bli ains mahadjin. *Dare ~dan zegrusha? Vikodjin deki ~ neoko.*

baimongdjin, baimong · djin, *tko*. Pashun, ke baimongdan yt.

baisha, *tko*. (Lexem.) Naruga os narugaklaani ke yam mange magzaan dana. *Mono hshfuldjin long baisha na vera.* ♦ LM5/MS 13-12-2024.

baka, *Iko*. 1) Har chiisai hjerne os dekinai mietta naligtov, lera nafuksa, vupsi nasnano, koske hjerne rupne hiras. Dekinai mietta bra, prav; 2) Kush-pakonen, kawaii os nai. L. humbak, k. svinnur. *~, shirudnai afto?! Sore ~ we? Uj, vupsidan, ~ un; Te dare ~ hanudan tuo?*

bakadjin, baka · djin, *tko*. Baka pashun.

baksu, boksu, basu, *tko*. Kaban, ma-hena paperi kara, doko pashun nasi yt per ankemushke os nasimper bidra ains plas kara nis made. *Dekid apu un per nasi al libre herinne ~? Samui~; Tasta~; Hammas~; Mul~.*

baksunen, baksu · chiisai, *tko*. Chiisai kaban, ikanoi nasiena au kemushkena vikti, feshal ting lik gelt, riso osos.

baksulik, baksu · lik, *Iko*. Ting, ke har fal akotesama baksu, ohare-se-waslik, kabanlik.

bakuur, *tko*. Hono os kuraimjalt-varje viskat, ke mahena kup au sidrakat kara. Tres plas na lumba har bakuurjing. *Long afto veltvimizdanje yam gammel kemushkeklea hellaslant kara, ke ma-hena na ~.*

bala, *tko*. Hanbesong blau ishi. Bala kara mahena seresnen, gorlagelt, hantgelt, irastun, baksunen auau. *Trengun chap mange ~ na Shaxtama-haservernui; Mange pashun usovjera, ke padzatishi lik ~ har taikazma.*

balabei, balabej, *tko*. Vitkenadjin, hardjin fu vomi, ri kano kesuma vitka. *Koske kesuma vitka riun, un bli ~; Sore bra ~; Bra ~ surukirainai nil, li vitkena na warui kesuma.*

balira, *sko*. Maha ostri. *Dzong eured ~ herussui; Du mus ~ katana, li vilnai harzasa navupsi.*

balsharo, *sko*. Hanu bra yt wa, hanu bra mietta yd made. *Asoko mies trag frish au helena dufel, zo un ~dan sore, duaun kesa pashun iskat trag hlena; Opetadjin ~ lapsi, grun sore lera nabra, a rjodjinsui grun bra dziwa.*

bam, *tko*. Zam fu bamba. S. bamba. *Du nagvir horedan tuo ogoe ~?*

bamba, bomba, *tko.* 1) Djotazma fu yt, ke rofaiena na ogoe zam au luftvolna, ke perpa alting sore slag. 2) Yerkat grusha, ke deki bamba. *sko.* Maha os bli bamba, perpa alting imb sejba.
Amerikalant djiitdan yos~ na Hiroshima au Nagasaki natiid fu nis Veltkriig.

bambam, *tko.* S. bamba au bam.

bambamting, *tko.* Ting, ke maha bamba. S. toheni *Stuur ~ maha ogoe bam; Vi deki anse kriznai ~ inne krii-gveltvimizdanje; Ishaika inditdan mit ~*

bambazda, bamba · zvezda, *tko.* Stuur murna fu zvezda alk, ostatena zas bamba fu zvezda. ♦ LM5/LAN 02-12-2024.

banan, bnan, bana, *tko.* Pitka tolon kiro fraut, amadenai midori au kiwen, men bli kiro, fuwa, plumilshan au ndofonjoidar, koske amade. *Koskekoske un au shiskonui toutoko na kunja lestebra ~pan.*

bananbaum, banan · baum, *tko.* Baum, na kano banan rupne. *Nashiknu ~ rupne na vapa lant, natatuba: Mel-lanamerika, Baratlant, Avstrallant auau.*

bananfugel, banan · fugel, *tko.* Stuur lijetakinai fugel, ke vonadan na moshir Mavrik. Kankerlant oyo-gudjin helvrasdan sore na 1162 toshi.

banhud¹, *tko.* 1) Aistia, koske vonarosh yamete virta na vonaguan os yt atang sore, grun afto pushun dekinai rur os aistia yoku tel fu netopasui; 2) Shal au ker wa — kokoronai nilting, rjoho bra au warui kokoro, har ishilik ker, samui luras. *Rara suwarudan na sama plas utenugokino au yalaka ~ ima; Ker au shalsui ~, sore kokoro nil, samui au kerishino.*

banhud², *sko.* Milu aistia os rur fu yoku netopatel, grun atang virta vonarosh na vonaguan.

baraban, *tko.* 1) Mlov, ke zam bamanenlik koske pwanena os slagen na; 2) Baraban fu ker grun yoku kokoro: baya, korokoro, atsor, kalap osos. *Na li-idsrohvui yam ni ~din.*

baraz, *tko.* Vaz na spil, toutoko os lumba, koske nildjin, nilflanka yingdan os humbadan. *Cjesuspilvui owaridan mit ~.*

barid, *sko.* (Lexem.) Solapoze fu ko-dja, koske du mange samui, hore mange bra muzik, har kokoro ke ting es warui, os deki slucha per mange ander ting awen; *tko.* Barid-azma. ♦ LM1/SAMU 2020.

bardzak, *tko.* Lestehawag au dzong tel fu yalaka, ke mellan pa au polvi. *~mukki ainain lestedzong mukki na netopa.* ♦ VDS#nlr/ABI 17-03-2025.

basada, warui · sada, *sko.* Ds. Baga. **batteri**, *tko.* (Gammel.) Zebadzel, kaban, ke eku au kemushke zeus inne sejba. S. denchik.

baum, bom, *tko.* Stuur au pitka ruti, ke har dukuvo ranjaklaani ke usma ter naidaun. Har mange fal fu lehti: makipot, kiki, hoshu, terid, kubasalik auau. Baum treng mange toshi per rupne. *Vilun hezkru grusha~ na ngongnennui.*

baumle, bomle, baum · chiisai, *tko.* Stuur au pitka os hobit baumnenlik ruti, na kano nasnano rupne frautnen. Deki har kiki.

baumnen, bomnen, baum · chiisai, *tko.* 1) Chiisai baum, baumle; 2) S. baum na yoku djin.

baumshtof, baum · shtof, *tko.* Shtof fu baum, kano kara rumting mahaena. *Tuo ~ stol plustuur; Paradjinnui har lestehlena besong ~no vomiting.*

baya, ayaa, *sko.* Koske pushun bli pampinai, sada warui kokoro os atsor grun yokuting. Deki atsornen grun shirunai li mirai deki bra os nai. Atsorena koske shirunai, li vrasena os nai, li ying yt vikit os nai. K. pampi. ~ *pashun; Rjodjin ~ grun lapsihui nai na vomi, a di gvel hadjian. Un ~ grun shirunai, ying iskat os nai inne shkola. Onna ~ mate-tundjinsui made.*

bayad, bajad, *sko.* Anta keras koske kaupa yt. *Un ~dan keras fu rumsodji; Sore ~ per tazkirun inne shkoirisovomi.*

baza, *tko.* Hadjipol fu zdanje, mahena na beton, ke kemushke sore prapa kara. Baza mus mahena lesteains per zdanje bli ziha.

bazi, *tko.* Ds. bage.

bazhli, *tko.* Ds. bailis.

be, *sko.* Bitte kami yt wa mit be; *tko.* Bittezma fu kami. *Kristoyeridjin be des nam; Vi zol be per retta shalvui; Ishaikadjin eshkuenanai mit be, hei aglat-enarai; Kolunnai alnaht, bedan au nakudan mange; Onnara, mamara, lapsira, al bedan ying wa au tsui retta fu mate-tundjinra au papara hui.*

—be, *fko.* Festakofal suruko “benj” kara. ♦ VF/ENAM 01-05-2025.

bebe, *tko.* S. vauva.

bei, *tko.* Kemushketumam, ke har yoku dur au maredur. Natatuba, breska, wonju, marewonju auau, al har bei. *Helena ~ bruukena na maha gorlagelt.*

beidzing, *tko.* (Lexem.) Warui, zdorvanai au tuinbidra murna, ke yavlja grun auto. *Bitte atangca lakar kara, grun long polis tun ~ yavljadon! Li na polis umdaus ~, aflo znachi luft mamiluno au hengi kriz.* ♦ LM5/COLL 13-12-2024.

beishi, be · ishi, *tko.* Sewaslik seres na enterraplas fu pashun. *Altoshi sht-eun na ~ fu gammelpapanui per huske sore.*

belibre, be · libre, *tko.* Vjerilibre, ikanoi kakuena mange be. *Anseundan mange gammel ~ na eklesia.*

belum, *lsko.* S. denain.

beng, *sko.* Ds. benj.

benga, *sko.* Nasi rjoho kjashi gele yd, mik, famidjin, os duadjin. *Shkeits un made, vil ~ du! Sore dua ~; ~ e tropos na anuns duasui yd made uten kotoba.*

bengaisu, benga · isu, *tko.* Stuur fuwa isulik vomiting, na kano yoku pushun suwaruki. *Yam 3 ~ na afto rum; Kaupadan hlena au venena ~; Afto ~ tak fuwa, nilka suwarundan na tako.*

benj, *sko.* Owari au yametenai, suru gjen, na plus yokuraz. Gjenhadji. S. beng, k. yamete. *Un mus shtei skola made, men vil ~ kola awen. O, yamenetai, benjtsa bitte, vildannai owari hanudui.*

ber, *sko.* Vaz os ngoro, koske iske os miva iskelik bli luft. K. njui. *Iske ~ na 100°C; Makas harnai iske, grun sore ~.*

berk, fjall, *tko.* Aukshto solap na pollik ter, eku razni ishishtof. Berk deki sintua grun terslag au terazkiva. Li berk djiit honomjalt, sore haisa honoberk. *Everest os Djomulungma lestepitka ~ na gaya; Polis, doko un vona, imb berk ar al flanka.*

berknen, berk · chiisai, *tko.*

berzoda, limonsaft, *tko.* Sot glugting, ke har CO₂ bubuki inne.

besar, bisar,izar, *lko.* 1) Hor unna hana na miesdjin; 2) Hoshu hor na kau fu dur. *Du har tak korokoroki ~; Mange kotlik dur har ~, natatuba: kot, arje, harimau, nja auau.*

besong , bsowng, bsong, bsoung, <i>Iko</i> . Trengena mange gelt na kaupa os dengwai. S. ashorena. ~ <i>vomi</i> ; ~ <i>klea</i> ; ~ <i>megas</i> ;	biramwai , bira · mwai, biiramwai, <i>tko</i> . 10^8 mwai na toshi. S. ashormwai.	Yam bjelu inne shkola au eklesja. <i>Bjelu inne shkola brukena per anuns tsui hadji-owari fu leratiid au ocitiid</i> .
bet , <i>tko</i> . Fuwa ting, na kano pashun kola nanaht. <i>Kolun na kawaii</i> ~.	birha , birua, birwa, <i>tko</i> . Pashun, ke viha ander pashun grun yt os uten grun au vil suru yt warui sore made. K. mik. <i>Edaredjin har mange</i> ~; <i>Sore hanu ka sore vil, grun sadadan mange</i> ~; <i>Nadan-dai ni ~ dekidan remkriig mit toheni</i> .	bjurki , bjurke, byuuki, <i>Iko</i> . Zdorvanai mit netopa os luras. Sore bidrena na bjurkinen os ander grun. <i>Un blidan ~ ni dag hina</i> ; ~ <i>ruti</i> ; ~ <i>pashun</i> ; ~ <i>kotnui</i> ; <i>Wazo djin ~ tsatain</i> .
beton , <i>tko</i> . Kiwen gris shtof, kano kara zdanje au baza mahena. Nahadjan sore iskelik, men djotroze mit tiid.	birhano , biruano, <i>Iko</i> . Vil suru, os suru yt warui os kriz ander pashun made. <i>Al velt na solpantosnui, hata Gaya, har ~ lufttakaro</i> .	bjurkidur , bjurki · dur, <i>tko</i> . S. bjurkivaska.
beverut , <i>Isko</i> . Lasku au atai 40, niden raz ni, han fu kasiden, hjaku uten eksiden. <i>F'katai toshi du?</i> ~.	birhazma , biruazma, <i>tko</i> . Vaz fu warui kokoro, djianbang, mellan ni os mange pashun.	bjurkinen , bjurki · chiisai, <i>tko</i> . Chiisai vaska, ke bidra bjurki inne pashun, dur au ruti. S. bjurkituin mit 1 ^s imi. <i>Kuroshinu bidrena na</i> , ke <i>haisa Yersinia Pestis</i> .
bezelli , <i>Iko</i> . Ting, ke fuksa, har haaste fal, men ende helena. ~ <i>djongwen badzel</i> . ~ <i>riso na klea</i> .	bisi , <i>Iko</i> . Kirkas kiro, varje fu muro, amade panmun, sol, arje, kiro lehti koske suksu auau. ~ <i>chelo</i> .	bjurkiplas , bjurki · plas, <i>tko</i> . Plas, doko pashun reforma harzasui os bjurki au blizdorva.
bidjau , <i>sko</i> . Se os lera chigazma os samazma mellan ni ting. Chigau ni ting. <i>Varjesenaidjin dekinai ~ varje</i> ; <i>Tuo poika kandze sama, un dekinai ~ hei</i> . <i>Miknui ~ Svenskossa Norskossa kara</i> .	bisch , <i>Iko</i> . 1) Tragenai klea, furinai netopa mit yokuting. 2) Harnai hor na netopa, atama. <i>Hellaspanos alvan m-hase vi ri hlena fu ~ netopa</i> ; <i>Vahadjin is-katdan vaha os seresoze ~ pashun koske Reukla</i> .	bjurkishiro , bjurki · shiro, <i>tko</i> . Kirkas shiru varje fu kodja, koske pashun bjurki os shkeksonai ekso per sada sol. <i>Vlad har ~ kodja, grun sore vona na kurai</i> .
bidra , <i>sko</i> . 1) Ugoki yt ains plas kara nis made mit hant, hina os ander ilo. 2) Maha os bai yt slucha; 3) Aia os bidra yd ains plas kara nis made. <i>Sore bittidan un</i> : “ <i>Dekid ~ afto veht baksu per un?</i> ”; <i>Avarishi Chiksulub ~dan shinu fu prototfugel</i> ; <i>Nasnano mamanui ~ ri un au miknui shkola made</i> .	bisma , <i>tko</i> . 1) (Vjeri) Lestevikti pashun na vjerivomi, ke deki yewald sore; 2) (Cjesu) Fal inne cjesu, ke deki shkoi shuwekono.	bjurkituin , bjurki · tuin, <i>tko</i> . 1) Chiisai ting os vaska, ke deki vona inne netopa fu dur os pashun au bjurkoze rihet; 2) Zating, ke mahena bjurkinen kara kesa vonasui, ke bjurkoze dur os pashun au deki shinoze. ~ <i>fu CLOSTRIDIUM BOTULINUM makriz au bidra shinuno bjurki</i> ; <i>Da glugnai! Afto iske pulap mit ~</i> .
bihan , <i>tko</i> . Glastumam, furiena ainsflanka made mit yerkat, ke gjaku kirkas, zo sore andadak kundur flanka. <i>sco</i> . Gjaku kirkas, maha sore dadak na ander aker os flanka. S. melon.	bistra ¹ , <i>Iko</i> . Shtei os djingsai hoshu prapatai na chiisai tiid. S. vike. <i>Nja ~ dur</i> ; ~ <i>pashun</i> ; <i>Sokowi ~ fugel</i> . ~ <i>rofai</i> ; ~ <i>vint</i> .	bjurkivaska , bjurki · vaska, <i>tko</i> . Vaska (terbagelik os bjurkinenlik), ke vona inne dur os pashun au bidraki bjurki. Yoku vona mit remapu long netopa fu vitkenaka, a yoku deladela, harza au bjurkoze. Mange bjurkivaska sentaku pashun na mellans vitkenaka, owaris dur os fugel. <i>Yam mane fal fu ~ na gaya, treng brasodji hant au glug sodji iske per ankemushkesa</i> .
bihmi , <i>Iko</i> . Gvirnai, fik. S. vimi.	bistra ² , <i>trko</i> . Suru yt nabistra. S. vike. <i>Un dekinai kaku ~; Guau! Sore djingsai ~; Kzinnui aia autosui ~, afto kriz sore made</i> ; <i>Alta ljeta ~ per sho au nam dur</i> .	blau , bluu, <i>Iko</i> . Varje fu mare, chelo, gayalufttakaro, yoku flutur au yoku fugel. Ainain vikti varje inne RMB varjerjet. <i>Niltiid sedan tak ~ chelo</i> ; <i>Du har helena ~ mea</i> .
bihmidjin , bihmi · dur, <i>tko</i> . Vimi pashun os pashunlik vaska, ke Yam na vimihanu, vimilibre os shkoiriso, natataba: kwenja, ruupipo, odarem auau. L. bihmidur, s. vimidjin.	bistranam , bistra · nam, <i>sco</i> . (Lexem.) Bistra nam. ♦ LM1/SAN 2020.	bli , <i>sco</i> . Sada yoku vaz na sebja. <i>Un ~ bjurki alraz, koske shtei na samui pogoda</i> ; ~ <i>zma fu iske kara yelo made haisa djebing</i> .
bihmidur , bihmi · dur, <i>tko</i> . Dur, ke fik au Yam na vimihanu, vimilibre au shkoiriso, natataba: faskundji, norhengest, rju, auau. L. bihmidjin, s. vimidur.	bitte ¹ , bite, <i>tlko</i> . Brukena uten pashunko au tingko, natolka awen deki maha fras. <i>Deki anta sho un made</i> , ~? <i>Horeundannai spordui, mwerim</i> , ~; <i>Un bjurki, taradtsa</i> , ~.	bliglo , bli · glossa <i>tko</i> . (Lexem.) Shiknu glossa, mahenanai na pashun. S. blosa. ♦ LM1/ODIN 2020.
binna , <i>Isko</i> . Znachi 21, niden (hogei) mit ain.	bivla , bibla, <i>tko</i> . Lestevikti au leste-haili libre na Kristovjeri. ~ <i>opeta rimange bra vi made</i> .	blin ¹ , blinn, <i>tko</i> . Milshan dukovo pan, ke namena mit muraba, uwu, shoki, tserena fraut,
bira , biira, <i>tko</i> . Fal fu kirkas, ke au-boena mit biraruti. <i>Paurnui zayu</i> ~, zo sore yokuraz bitte riun kaupa ni~tre sidra sore made.	bjelu , <i>tko</i> . Yerkat ting, ke pwanena maha zam, bruhkena per anuns tsui yt.	
biraruti , bira · ruti, <i>tko</i> . 1) Rutifami; 2) Tokistrelno naoba gnute ruti, ke har hawag hantlik lehti. Bruhkena na aubo bira.		

blin², blinn, *tko.* Kushpako, hanuema koske boze. *Blin! Naze un fshtokinai afto? Du, blin, baka we?*

blin³, blinn, *sco.* Kawari pollik, blinlik. *Un navupsi hakbandan na inuri au ~dan sore;*

bliznec, *tko.* 1) Mipi, ke sintua na sama tiid. Sintuaki ni os ain onnayaico kara. Ni blizneca remsama, koske hei sintuadan ain onnayaico kara; 2) Ting, ke har ni sama tel. *Harun ~; Sama ~; Vi bidjaukinai asoko ni ~, grun hei samalik.*

blogeta, *sco.* 1) Auki uten kljuch, koske dvera os yt yinsuena. 2) Maha yt bruhkena, rurena os aseena djiyuno. Keshite kjokanai yt kara.

blossa, bli · glossa [] bliglo.

bluma, *tko.* Oba tel fu ruti, kano bli fraut, koske ruti rupne au amade. Bluma feri au har ndofo njoji. Maha milshan iskelik, ke bage nam au kiro alk, ke sore bidra ander bluma made, zo apu na nibli.

bodega, butiga, *tko.* Chiisai magzaan, ke hok kunjaena os nai namting au ander ting. L. magzaan. *Bitte, shteica ~ made au kaupa tre pan; Aluk kaupa yuwur inne ~ akote.*

bolka, *tko.* Ni os tre roddar auto, ke aiena mit yalaka fu pashun. S. nikrais. *Faminui har go ~ per al famidjin; Un har gammel ~; Papa, dekid kaupa ~ un made na sintuadagnui bitte?*

bolkadjin, bolka · djin, *tko.* Pashun, ke aia bolka, na lumba, shtei ergo made os per zdorvazma. *Vi lasku-dan godeneksi ~ na lumba.*
bona [] bona.

bonaz, *lsko.* Imi lasku 38, zo kjereden uten ni os treden mit kasi.

boneka, *tko.* Fuwa, ipitena os kiwen ting, mit ke lapsi spil. Fuwakargu, ipitmach, baumshtofherus, bu-bukibadzel, kompu auau — al boneka. *Un hardan ~ koske lapsi, men rupnedan au ima ende nai; Shiskonui dekinai kola uten bonekasui.*

botto, *tko.* 1) Zedwaibma, ke deki hanu, kaku, se au lesa posta long zerjet. 2) Pashunlik dwaibma, ke har yerkat netopa. S. robotto. *Yam go ~ na Vikord; Treng shiru zeglossa per maha ~.*

bouba, *tko.* Fuwa au kawaii kraislik ting, dur os vaska. *lko.* Fuwa, kawaii au kraislik. K. kiki. ~ fugel; ~ hundnen; ~ harimau.

bowomp, *tko.* Zam, ke baba maha.

boze, bos, bose, boz, beze, bjoze, *tko.* Warui kokoro, koske pashun milu pampi. K. pampi, tis, glau.

bra¹, *lko* K. warui. ~ *dag; ~ pashun; ~ kokoro; Sore mange ~ djin, grun gustun; ~fshto; ~kola; ~hanu; Afto ~ plas per oci.*

bra², *trko.* Suru os maha yt mit bra tropos, nabra, naprav. *Li ~fshtun, afto suruena tak; Un ~shirunai, gomen.*

bra³, *tlko.* Hanuena per anuns uslova os glau, ds. bra¹ per pluklar fshtozma. ~, vi anserai shkoiriso imadag;

braanse, bra · anse, *sco.* Anse nabra, narara, nashutsu os naklar. *Li dok ~, deki anse tun fras na tuo tumam; Un dua ~ bezelli riso.* ♦ braansetsa, *sco.* Tsafal fu suruko “braanse”, hanuena, koske vil maha ander djin braanse yt.

bradag, bra · dag, *tko.* Bra, pampi, wenje dag. ♦ bradagtsa, *tlko.* Hanuena, koske vil bra dag au udachi ander djin made.

bradai, bra · stuur, *tlko.* Hanuena per anuns stuur brazma, uslova, glau auau. *Vi shtei ngong made? ~!*

brafshto, bra · fshto, *sco.* Fshto nabra, fshto mitmiettka fu yt.

brakka, *lsko.* Lasku au atai 24, niden mit kjere os nidengo uten ain.

brakotoba, bra · kotoba, brako, *tko.* Bra kotoba.

brakola, bra · kola, *sco.* Kola nabra. ♦ brakolatsa, *tlko.* Hanuena, koske vil bra kola ander djin made.

bramora, bra · mora, *tko.* Bra mora. ♦ bramoratsa, *tlko.* Hanuena, koske vil bra mora ander djin made.

branaht, bra · naht, *tko.* Bra, pampi naht. ♦ branahttsa, *tlko.* Hanuena, koske vil bra kola au onaar ander djin made.

brangai, *tko.* (Lexem.) Lantnen na edare fu polis. *Parispolis har zo brangai, a Neoyorkpolis — 5.* ♦ LM5/DELV 13-12-2024.

brase, bra · se, *sco.* Se nabra, uten deza. *Un dekinai ~, zo bidra meglas.*

brashal, bra · se, *lko.* Pashun os yd, ke har bra shal au vil suru bra ander djin made, bwloge gelt, glau, namting auau.

S. yohau. ~ *pashun; ~ lapsi; Du tak ~, danke!*

bratan, *tko.* Kawaiifal fu kotoba “mik”. *Sore ~nui, yaatsa!*

bratulla, bra · tulla, *sco.* Bra tulla, shkoi na ains raz. ♦ bratullatsa, *tlko.* Hanuena, koske yd tulladan na ains raz au vil anta udachi sore made.

braudachi, bra · udachi, *tko.* Bra os mange udachi. *Un tabun treng ~ per suru afto; Sore har ~, li dekirdan suru tuo.* ♦ braudachitsa, *tlko.* Hanuena, koske vil antadai mange udachi ander djin made.

bravona, bra · vona, *sco.* Vona nabra, nagzhikni. *Nai al pashun ~.* ♦ bravona-tsa, *tlko.* Hanuena, koske vil, ke ander djin vona nabra.

breska, *tko.* Kemushkedar ateksi, ke deki vona rjoho na ter au inne iske. Yoku breska har fuwa avana.

bretan, *tko.* Sama kotoba “mik” os “frende”, men har plus chadno os tol asmi. S. mik, frende. *Yo ~, dagnui mange warui.*

bruhk, bruk, *sco.* Suru yt mit yoku ilo os mitingva. *Vi ~ shtift per kaku; Un ~ veht na yompa; Du ~we zerjetnui?* Dekun ~ afto kotoba na hanunui? Eured ~ herus per vras; ~ting; Aldjin ~ razni kotoba per mahaklar sama ting.

bruk, bruh, *tko.* Pashun, ke deki exlesa taika, razgovor med on os shal, forse au forhanu dui mirai.

brukossa, bruk · glossa, *tko.*

brun, *lko.* Kirkas kafe, njukafe os ko-djalik varje. ~ kodja; ~ klea.

brur, *tko.* Mies mipi. *Harun tre ~ au ni shisko; Ni ~; Un dua ~nui; Nui brur nidengo toshi, a un — deneksi.*

brurtropos, brur · tropos, *tko.*

bubuki, *tko.* Kraislik ting, ke har luft inne. Mange bubuki bli hwonel.

bulava, *tko.* Hoshu ostri kikidar heruslik oruzje per slag os djot. S. bwava.

bunka, *tko.* Fal fu pashunara med klaani nasnano fu hui klupau, klea, liid, glossa, lant auau, ke umdausdan miplasva grun tiidvirta. Al bunka chigau. *Long Ruslant vona ~ na sofnai atai; Djin kokoro ~duano shalsui; Yamnai hasrat ~, yam hasrat pashun.*

bupsi, *tko.* Ds. vupsi.

burja, bura, burya, *tko.* 1) Warui pogoda, ke helkumo chelo, shalgan, plui au dzong vint rofai; 2) Kumo, ke djit zeus. *Da shkeksonai, yam dzong ~ imadag!*

burti, borte, burty, burtie, *sko.* Shkekso os xnopit. Bli tak ke nil yam ende. K. yavlja, s. xnopit.

butsikik¹, bucikik, *tko.* Hanuzma os kakuzma, ke harnai parjat, imi, ligtov, mitmiettka au klarazma. *Ka fan ~ afto?!*

butsikik², bucikik, *sko.* Hanu os kaku uten mitmiettka au ligtov. *Pashun ~, koske vapatai fu netopasui yam 38°C os plauksho, grun hjerne dwaibma nadeza.*

bwloge, *sko.* Anta ander pashun yt, gelt, namting, klea auau, grun sore awen vil os treng afto. Al. antanen. *Un alraz ~ namting, koske ander lapsi harnai na shkola; Du vil afto? Vilud bwlogun?*

cad, *Iko.*

cankla, *tko.* Fal fu dufel med pollik unna au ni irastunlik oba tel, doko yalka-yubi nasiena.

capkau, capkaw, *Isko.* Lasku au atai 19, niden (hogei) uten ain.

casok, *tko.* S. volna.

catain, catajn, tsatain, *Iko.* 1) Na hjaku hjakutel, al udachi; 2) Mono afto, nai ander, uten yokuzma. K. yoku, miva. *Un spordan tsui ~ afto pashun; ~ tiid hina un miluasadan.*

cecil, tsetsil, *tko.* Vikti daremdjin, ke bidra gelt zvezda. Kemushke ziha, parjat au hlenazma fu plas lik polis, daso, stat. ♦ VDS/MEKO.

ceping, *sko.* Ktro. fu suruko "djeb-ing". Per se bruhktatuba, ds. djebing.

cela, celo, tselo, *tko.* Blau os shini aukshto engaona krisha, na kano yam kumo, sol, luna, velt au zvezda. S. shiniplas. *Solshinu ~ her tak helena; ~ bli gris au kurai, koske plui os burja.*

celk, tselt, *Iko.* Hirasdai, gira prapatai na rara, wonjulik os breskalik. *Baum ~ rupne, treng ainnai toshi; Wonju gira ~, dekun altiid anse sore.*

cempull, *tko.* S. tiempul.

cer, tser, *sko.* Hanoze ain ting na ti os mange tel mit ostri ilo, natatuba: katana os herus. L. cam.

cesu, cjesu, chesu, *tko.* Spil mellan ni pashun, koske sore yewald shiro au kuro boneka na kjereik spiltumam.

cesudjin, cesu · djin, tsesudjin, *tko.* Pashun, ke spil cesu. *Sore tol ~, nilraz humbadan; Un spil cesu per bli ~; Ni ~ remspil, a vi anse.*

cigaret, tsigaret, *tko.* Paperi guan, sankena mit tobok, ke anta ndofu au pampizma au waruidai per zdorva.

crak, tsrak, *sko.* Perpa os uperpa peri mit hant, kuchi, ilo auau. *Hundnui ~dan iskatpaperinui, gomen; Mama! Sore ~dan risonui!*

cui, tsui, *mko.* Bruhkena, kesa vil umdaus hadaf fu suruko, mitmiettka fu suru/hanu. Nashiknu suwaru des hadaf kotoba, tak k. cuite, ke suwaru zas. S. ob, wa, cuite.

cuite, tsuite, *mko.* Sama cui, men tatsu fura kotoba, lik wa. S. cui, wa. *Ka ~ du hanukriig? Vi iskatdan hore miva sore ~.*

cumara, tsumara, *Iko.* S. cumaranae.

cumaranae, -nai, *Iko.* 1) Antanai kjomi os haukinai yd, bidranai vil-shiruzma; 2) Kokorena cumaranae, kjominai os haukinai. S. smaranae. *Aauf, afto spil tak ~, vilud benj rispil?* *Mapashun sentakurai yamete anse, li shkoiriso ~; Mnoo, du ~, men waruinai djin; Li yokuting ~, nildjin vilrai anshiru tuo; ~ libre; ~nai; Perun, laskushiru ma~; Ergonui ~, men un sada mange gelt hapigo.*

cuna, tsuna, *sko.* S. cunaga.

cunaga, tsunaga, *sko.* Kawari ni os plumange tolka tel perpazma kara ain hel ting made. Etuni yt per maha hel. S. cuna. *Darsus yewalddjin treng ~ perpena vrasklaanisui per dzongkriig; Lapsi ~ spilgdentnen au maha riso; Dekid butsikiknai, nahadjii bramietta, sho mitmiettka au zo ~ kotoba na ligtovno fras? Hizbuvomi ~ mange chigau pashun, hei edare lant; Shirud, li tak mietta, udachi au vona ~dan rivi; Hel perpazma fu mwermena sen au pik ~ bezelli riso made.*

cunagako, cunaga · kotoba, tsunagako, *tko.* Kotoba, ke eku ni os

plumange kotoba. *Bjurkiplas, mieslapsi, zedvera, yewalddjin, impukoning, geltringo – al ~; Mange imi na Viossa hanuena mit ~.*

chad, *tko.* Bra, tol au helena pashun, ke tabun har mukki. *Sore tak ~! ~ mies; ~ djin.*

chadlant, *tko.* Lant long Melanafri, ke suwaru na makasno au hanmakasno ter. Harnai tulla mare made. Yam samanamaedar pok — pok Chad.

chap, *sko.* Maha gormo mit lopata os lopatalik ilo. *Un ~ gormo per baum; Vi ~ mange ter inne Shaxtamaha.*

chas, *tko.* Nambrukting, ke har tre kara go hammas made. S. sardeska. *Anta-tsa ~ un made, bitte; Pashun bruuk ~ per nam; Naze du nam uten ~? Yam plata ~ long tiempulaisto.*

chatto, *tko.* Zeplas, doko pashun remhanu. *Yam mange ~ na Vikord; Vi mik har ~vui; Du sedan asoko na ~?*

chattovirta, chatto · virta, *tko.* Ugoki fu chatte (bistra os hiras), koske mange pashun kaku. *Guau, tak bistra ~ her!*

chbangja, chibang, chbanja, qianya, qianq, *tko.* Ting, mit kano fugel, bage os ljauta ljeta. S. kubasa, konkon, pluma.

chelo, tselo, *tko.* Krisha fu gaya, ar kano pada plui, upash, yelopada, rupne kumo au sintua pogoda. *Ansetsa ~; Helena ~ imadag; ~ tis zo plui; Kumo oyogu na ~, lik djin long iske.*

chener, *Iko.* Porto-brunlik kiroena au yoku kurai varje.

chen, chan, *tko.* 1) Dur, ke namena na usfai. Namenadjin; 2) Pashun os yoku vaska, ke baldan na warui slucha.

cheng¹, *Iko.* Gormozena os ilkits na chiisai; nai idaun. K. idaun. ~ gormo; ~ ishi; ~ ibaya; ~ pok; *Bafalo na Kanadalant au Paravani na Kartvellant rjoho ~ poka.*

cheng², *trko.* Suru os maha yt na cheng. K. idaun. *Da balnai inne iske, tuo ~!*

cheri, tseri, qeri, ceri, *tko.* Kilinglik kirkasdjitting, mahena na cheri au noito kara; 2) Aburalik kiwen ting, mahena na melita per maha maltkaban au kemushkesu mevosui.

chesapi, *tko.* Sudamerikano bidra-dur sangjufami kara, ke har ashorena ul.

chi¹, *sko.* Chi med yd.

chi², *tko.* Ngoro, koske kar tulla vitu au ke owari mit miesjirinosexnageru au ndofodaizma. Koske yirinos tulla on-nayaico, protolapsi sintua. Nasnano pashun chi grun dua. Dur chi awen per maha lapsi. Chi monomono tropos per kunnibili. *Kuneli ~ lestebistra al dur kara.*

chiboneka, chi · boneka, *tko.* Bon-eka os yt, ke brukena per sada ndofo grun chi.

chig □ chigau.

chigau, qipau, cwyggy, qigau, *Iko.* Mellan fu ni ander ting, ke deki rurena mit aistia; *tko.* Anderazma, vaz fu chigau mellan ni os mange ting; *sko.* Maha ni os mange ting chigau. *Ka ~ mellan afto ni kotoba? Un senai ~, dekid mahaklar pluklar? ~ pashun tulla magzaan aldag; Mipinui lera na ~ lerarum long sama shkola; Ftedi tuo mies au onna vonadan na ~ eski, a ima hei rjodjinnu!*

chigazma, chigau · azma, *tko.* Vaz fu anderazma mellan ni os mange ting. S. chigau.

chiho, *cihoo, tko.* Tel fu lant os chiisai lanttel.

chihuei, *Iko.*

chiisai, *Iko.* K. stuur. Har mange festakofal, natatuba: –nen maha kotoba, ke imi “chiisai ting”, os namee fu lapsidur; –chen au –le har plu hofli au kawaii kokoro, koske –ya impla “ain tel fu yt”. ~ impuku; ~ chigau; ~kotnen; ~ruti; *Inuri ~ bage.*

choilara, chas · koilara, *tko.* Stuur koilara, ke har chaslik hammas.

chotto, *sko.* Sama “da vent”. ~, *nudaun dufelnoito; Autobusaiadjin, ~, bitte, un tunast; ~! Iskatun fshto au trengun pinuno.*

chu, *tko.* Davkating, yam sore na tastating os hammasbaksu. Anta zeus inne dwaibma. *Stuur rosh ~ na dwai-bmatumam.*

chuchon, *sko.* Hanu bra os warui ting yd made, sore deki hore ri du au suru aflo, os sururai. *Vilun anse bra film, dekid ~ yokuting bra?*

da, *tlko.* Bruhkena, koske hanudjin vil, ke yd suru yt. ~ pinuno! ~ tullanai der; ~ anhore un! ~ vi spil yokuting; ~ nakunai, bitte; ~ kaupa aflo, biite; ~ bidesnai naruga ende; ~ anta sta un made, bitte.

dabitte, dabite, *tlko.* Fuwa spor, ds. da au bitte. ~ ankaku pismo riun; *Kesa un yamnai na vomi, ~ annam lapsinui au hund; ~ lesa al ruru des kaku yokuting.*

dadak, *sko.* Djingsai bistra. *Un tunast na shkola, ~ hapigo made! Ain mies ~ pok gele; Da ~nai inne vomi! Kirkas ~ a zam prosta djingsai.*

daeng, dan, *sko.* Hanu, ke du sururai yt, , anta inono na yt; *tko.* Dangazma. S. dang. ~un alting brarai, bra; *Da ~ud, ke vokurrainai riun lik sore dan!*

dag, dah, daag, *tko.* 1) Tel fu tiid, ke farzena na 24 djikan, hel dag. 2) Tel fu dag, ke hadji 12:00 djikan kara au owari 18:00 djikan made. Suwaru mellan solsintua au solshinu os mora au gvel.

–dai, *fko.* Festakofal au hobitfal fu likko “stuur”. *Anta~, Vomi~, Kot~, Toshi~; Dua~, Tembo~, Chesapi~, Sangju~, Venni~, Onna~, Pashun~.*

dajig¹, dayig, *sko.* Mietta, ke yt tol. *Un dajig, ke du deki suru rituo.*

dajig², dayig, *Iko.* Kiwen mit shal, hanu au suru. Pampi pashun, ke nai kiva, baya os wokur. S. sjadajig, stolc. K. dajignai. ~ mies; ~ pashun tabun dekiti mahauslova yokudjin, a dajignai – nai; *Du nachiisai baya, kesa ~.*

dajignai, dajig · nai, *Iko.* Pampinai au wokur vaz, koske pashun baya grun yt, dekinai kiwenno hanu, anuns yt os saksi-ena nasimper. S. Sjadajignai, stolcnai, k. dajig.

dal, dhal, daal, *tko.* Minusterfal, stuur au pitka gormolik ilkits via ibaya os long berk os berktumam.

dan¹, dao, *tko.* Tiid, ke suwaru des imatiid. Tuo, ke sluchadan au ende dekinai slucha, mwermsa, umdaus auau.

dan², dao, *tlko.* Bruhkena per hanu tsui yt, ke sluchadan nadan. *Ima un otona, men leralapsi ~; Rofai tulla rofaiplas ~; Govorsui fshtoenanai ~.*

dan³, dao, *sko.* Slucha na dan, e dan. *Un ~ ergo na bjurkiplas, men ima ende nai; Papa ~ otona, ima sore gammel; Aldjin ~ sintua.*

–dan, *fko.* Kawari suruko danfal made. *Kaku~; Suha~; Lera~; Bidjau~; Opeta~; Djingsai~; Anse~; Be~; Zayu~; Vaha~; Chi~; Kwak~; Bal~; Ergo~; Ostat~.*

danai, da · nai, *tlko.* Ds. da, nai. Kjokanai, maha akang yt yd made. ~ suru aflo! *Kriz bides naruga doko du vil, ~; ~ nam, aflo tuinno!*

dandai, dan · stuur, *tko.* Prapa dan. *Afto zdanje ostatdan perpaenanai ~ kara; Na ~, ftedi, yamwe pak pashun, ke yam ima?*

dankazma, danke · azma, *tko.* Hanu os anuns danke yd made. *Vilun anuns ~nui sore made.*

dannen, dan · chiisai, *tko.* Akote dan. *Hanukriiguvdan na ~ apaar; Koske du kaupadan aflo terbi? Aem, bra-huskunnai, men glaubi ~.*

dang¹, dan, *sko.* Anta dang yd made. Hanu, ke du zettai sururai yt, anta inono na yt. S. daeng.

dang², dan, *tko.* Dangazma. S. daeng.

danke, *tlko.* Kotoba, ke hanuena, koske pashun vil anuns dankazmasui. Koske ains pashun suru yt, ke nis djin vil, sore danke surudjin.

dankedai, danke · stuur, *tlko.* Stuur, mange dankazma. ~! *Shirunain li du shirudan ka un vil.*

dankidayo, dankedai · yo, *tlko.* Plustuur, sofnaai atai fu dankazma. *Guau! Afto nagvir un made? ~!*

dankezma, danke · azma, *tlko.* Hanuzma au antazma fu danke yd made.

dapat, *sko.* Anta yt pashun made, grun sore surudan yt bra au tabun sadaki tuo. Na toutoko os lumba yingdjin dapatenan mit dapatka. *Hapigo mono ain pashun dapatenan grun gvir grun; Mamalant dapatdan kriigdjin grun dar-sussui, umdausena na vraspas.*

dapatka, dapat · ka, *tko.* Ting, mit kano yd dapatenan.

–dar, *fko.* Sama “har” os “harena na”. K. –gui. ♦ VF/YER·MDJK 01-10-2024.

dare , <i>pko.</i> (Sporkotoba) Ka pashun? Bruhkena na spor djin wa, tsui kano yd shirunai. Bruhkena na hadji fuksafras. ~ tuo? ~ kakudan afty na tumam?! ~ du? <i>Un shirunai ~ bagadan irastunnui.</i>	de² , <i>tlko.</i> Bruhkena per hadji neo miettazma, ke deki har ligtovno festa med hina fras.	desu? <i>Na Amerikalant yam dimukrati-hizbu desu?</i> Leratiiddui owari na 13:00 desu? Afto hundsui desu? Dok dua tuo liid desu?
darem , <i>sko.</i> Festa rjoho hant fu pashun mit daremirastun os djiyunaoze mihurva au nasi sore na gulag. S. darma. <i>Koske damjin ~ pashun, sore hanu ka daremena deki os dekinai suru au hanu.</i>	dede , <i>tlko.</i> Ds. sige, s. sige au oke.	deza , <i>tko.</i> Haaste vaz, prablem, remfshtonaizma, usofshtozma, fuksazma. S. trela. <i>Un milu al ~, koske yam akote du; Sore bidrarai mange ~ du made; Pashun dekinai keshite ~ uten apu fu miksui.</i>
darma , <i>darm, sko.</i> Ds. darem.	deha , <i>lsko.</i> Lasku au atai 62, eksiden mit ain os nanaden uten kasi.	di , <i>trko.</i> Na afto mamjent, tiid. S. ima. <i>Da pinuno! Di sore vil hanu yokuting!</i>
darsus , drasus, <i>Iko.</i> Harnai atsor au nasimper deki ankemushke yt os kriig med mikava. S. dzongshal. <i>Yam ~ eured na koningvrasklaani; Sore ~dai mies; Vi treng ~ per kemushkesu mamalantvui!</i>	deki¹ , deke, dekk, <i>sko.</i> Har os bli na dekizma suru os maha yt. Hobitfal os festakofal fu "deki" e -ki. <i>Maha~; Suru~; Hore~; Se~; Anta~; Ergo~; Kola~; Baimong~; Atsor~; Un dekinai bidjau varje nabra; Yoku fugel deki ljeta, a yoku ~ nai; Dekunwe banga med Dok?</i>	diademu , <i>tko.</i>
dasos , <i>tko.</i> Stuur lantatai, doko mangemange pitka baum, yoku fraudar, mun, baumli, yoku frautnendar, herk, auau rupne. Sore vomilant per mange dur, fugel, bage au ander vaska. Yam mane fal fu dasos na gaya. <i>Papa au paur shkei na ~ per ga vjetka au nasi na balig; Danai djot somt na ~, djotmakriz!</i>	deki² , <i>tlko.</i> Ds. glaubi. <i>Afto prav? ~; Tuo sore nagvir? ~; Miettun tak, men, ~, shirunai natsatain.</i>	dilung , <i>lsko.</i> Lasku au atai 58, eksiden uten ni.
daula , <i>tko.</i> Stuur lant, ke edarena na hizbu os yoku edaredjin, har djiyuzma, ruuru, adil, flakka, nasnano glossa au gelt.	demisalidjin , de · misali · djin, <i>tko.</i> Pashun, ke tulladan Viossa de Jan-Misali zeriso blogetenadan.	dimukratihizbu , dimuktrati · hizbu, <i>tko.</i> Hizbu, ke shucu na dimukratizma parjat au bruhk sore na edare lantsui. <i>Mange evropalant har ~; Treng dimukratizma na maha ~ inne lant.</i>
daulafuga , daula · fuga, <i>tko.</i> Fuga, bruhkena na tulla ander daula. Har impla fu pashun, doko kara sore, toshi, kun auau.	den , djen, <i>lsko.</i> Lasku au atai 10. ~ ringo; ~ djin; ~ pik; ~ yalkarasto na makas; Yam ~ yubi na ni hant; ~ pulap rum na afto vomidai; Kano lasku suwaru zas non? <i>Prav, ~!</i>	dimukratizma , dimukrati · azma, <i>tko.</i> Politika miettazma au parjat.
daulasof , daula · sof, <i>tko.</i> Sof, tumam fu yoku daula, per bides kano treng har daulafuga.	denchik , dençiq, denchi, <i>tko.</i> Kaban, ke pulapena mit zeus, har au kemushke sore. Deki ga os anta dwai-bma made li festena mit zenuito.	diriri , <i>tko.</i> Yerkat bjelu per maha ogoe zam. <i>Na shkola ~ anuns hadji fu leratiid au ocitiid.</i>
davka , <i>sko.</i> (Lexem.) 1) Guso yt oba kara unat made. Deki davka chu na tastating os inne; 2) Suru yt kundr, ke yoku pashun sluchamietta os per maha ander pashun boze. ♦ LM1/JYM 2020.	dengwai , <i>sko.</i> Suru yt na tiid hina, zo koske pashun treng afto, deki sada uten vent. Natatuba, ring na namplas na mora au sada stol na du au duadjindui, zo dekidi shkoi der au ansuwaru au nam uten vent. Awen, pashun deki dengwai yt na sof tiid, lik, liidsroh, rum, auto, libre na librevomi auau.	diskord , <i>tko.</i> 1) Ergoklaani, ke baimongdan chattoplas "Diskord"; 2) Chattoplans, harena na "Diskord" ergoklaani.
davo¹ , <i>tko.</i> Deza, prablem, mange haaste vaz os djianbang mellan ni os mange pashun, ke deki remviha au treng apu fu davovomi per anpampi au keshite deza. <i>Afto tabun yameterainai uten ~.</i>	denva , denwa, deñwa, <i>tko.</i> Fal fu dwaibma, ke bruhkena na ring. Yoku denva har churod, yoku bidra kjereikno fal au har chu au yoku har glas rure-kran. <i>Yamwe mikava ~ na vomi? Nadan, pashunara bruhdan gammel ~.</i>	diskordserver , diskord · server, <i>tko.</i> Plas inne Diskord, doko yam chatte per hanu tsui yt. <i>Viossa har sui ~; Katai ~ na hel yam na Diskord? Grun hei keshitedan ~?</i>
davo² , <i>sko.</i> Koske ains pashun har davo nis made au deki nasi bittezma na davovomi. <i>Sore bagadan mange gelt, zo alvi ~ sore.</i>	der , <i>trko.</i> Na tuo plas. <i>Sore ~? Vi shkeri ~ per glug kirkas; Yamwe yokuting oishi ~? O, setsa! ~ sore furi ar vi!</i>	djabdell , delabdel, deladela, <i>sko.</i> Nasi ains ting na plas fu nis au nis na plas fu ains, remkawari plas fu yt deladela. <i>Pashun ~ paperikline, unna kano yam apaar gelt; Harun bliznec, zo vi ~ yokutiid, koske mittulla med yokudjin na fliere.</i>
davovomi , davo · vomi, <i>tko.</i> Zdanje, doko davodjin hanu tsui davo, sentaku au maha pravda ying. <i>Mamasui ergo na ~.</i>	derja , deria, <i>lsko.</i> Lasku au atai 14. S. denjkere. <i>Ni raz nana sama ~.</i>	djammak , džamak, <i>tko.</i> 1) Luras-bjurki, niblizma fu shaxsja, pashun. Hjernevaz, koske pashun har plus ain shaxsja na atama; 2) Mangatai na tingko. <i>Yam mange bjurki, men ~ ainain lesteatsorena ting; ~dar pashun makriz ander djin made, grun dekinai yewald miettasui.</i>
de¹ , <i>mko.</i> Akote yt, ke slucha na mirai fu hina fras. K. za.	desu , <i>tlko.</i> Hobitfal fu "nai we?" os "pravda akk?". <i>Kot kawaii desu? Guau, du dzong desu? Sore remdjianbang</i>	djarper , <i>tko.</i> Pitka hvachlik tolon unagira, ke har ni stuur hammas au nivjetkano hosoi arero. Yoku djarper

bidra tuin na netopasui, a yoku ziha. *Al lapsi atsor ~; Sore atsor rutiranja, grun asoko apaarlik ~.*

djebing¹, ceping, dzebing, *sko*. (Lexem.) Bli iskelik kara kiwen made, natatuba: koske iske bli yelo; *Iske ~ na o°C; ~tsa shot na samuibaksu, zo sore blinai mazui; Li pashun shkekso na samui pogoda uten klea, sore ~rai; Iko.* ¹ (Ekso-hjerne) Mange samui, tak samui, zo deki shinu. 2) Djebingena. ~ *pogoda; Ai, vapozetsa! Du ~; Na Airis yam ~ iske.* ♦ LM1/MDK 2020.

djebingarka, djebing · arka, *Iko*. Harza fu kodja grun samuidai vapazma. *Du sadadan ~? Da tulla her, un apu du immanen.*

djen, *sko*. S. suruk.

djengel, *tko*. Pluidasos, ke rupne long vapahvach na gaya. Der erplui, vapa pogoda au yam mangemange chigau bage, fugel au dur. S. pluidasos. *Yam mange ~ na Sudamerika; Hel Vjetnam-lant furi mit ~; Nasnano ~ rupne na ruu au kiro ter.*

dji [] du.

djianbang, *tko*. (Lexem.) Samui kokoro mellan yoku pashun, nilka harnai mikazma, remviha. *Koske un tul-ladan na asoko rum, masht kokorodan ~, ke rjetdan plas; Harun ~ mellan miknui au brurnui; Li matetundjin har ~, hei silasa.* ♦ LM1/MKRF 2020.

djikan, dzikjaan, *tko*. Tiidtel, ke farzena na ain tel fu dag. Yam 24 djikan na dag. *Ventutsa, adanttsa un ni djikan, tabun mahunrai; Trengun go djikan per lera ka opetadjin anta ri vi; Afto ljetauto treng tre djikan per ljeta Polskalant kara Hellaslant made.*

djin, xin, jin, tsin, zin, *tko*. Nasnano brukena lik owarifestako per maha "pashun, ke maxa X" imidar kotoba. S. pashun.

djinsu, *Iko*. S. yinsu.

djima, *tko*. S. dzima.

djimazma, djima · azma, *tko*. Fal fu yt, mit kano yoku stuurazma farzaena. S. farzazma. *Ima lerun kotoba per ~ na Viossa; Al ~ treng tsatain per afto dvaibma dvaibma utenvupsi.*

djiit, *sko*. Festanaioze kjashi os yubi, bidranai yt, anta spada os ilkits. Ilkits grun yt. *Raidadjin ~ mjach, shourraiwe? Papa, dekid ~ tuo un made? Lapsi spil, rem~ boneka; Honoberk ~ ishi au honomjalt koske exnageru.*

djiyu¹, *tko*. Dekiena sentaku, festaena-nai, gulagnai, deki suru, maha, hanu au sentaku ka pashun vil. Mange, men nai al lant djiyu. *Amerikalant sadadan ~ na 4° Kaisarmwai, 1776 toshi.*

djiyu², *Iko*. Pashun, lant os miva vaska, ke har djiyu. ~ *pashun; Nui lant ~; ~dag; Solga ~nai, sore mus suru, ke hardjin hanu; Un ~, grun dekun suru au hanu ka un zhela.*

djiyu³, *sko*. Maha os anta yd djiyu. S. djiyuze, k. darem.

djiug, *sko*. Djingsai za dur os indit ri sore radi vras au zo nam. Yd djiug grun nintendo. S. dzugida. *Tiid fu ~ hadji na pran; Gammelpapanui nasnano ~ na hapigo dasos.*

djiugdjin, djiug · djin, *tko*. Pashun, ke djiug. *Mange ~ shkoi na afto plas na vera; Per bli ~ du treng lera hur brabruhk toheni, lunasen os katana, indit tsatain auau.*

Djongguodjin, Djongguo · djin, *tko*. Djin, ke sintuadan na Djongguolant au hanu Djongguossa.

Djongguolant, Djongguo · lant, *tko*. Daula na Ostazia, ke tatsu na nis plas zas Baratlant mit pashatai. Ainain lestegammel lant mit ashor bunka au vimi.

Djongguossa, Djongguo · glossa, *tko*. Glossa, ke hanuena na Djongguolant. Ainain lestehaaste glossa per lera.

djot, *sko*. Maha hono na yt. Hadji hono na os honoze ting. *Baumshtof ~ena inne balig; Shalgan ~ alting, ke sore anbal.*

djotalk, djot · alk, *sco*. S. honoalk, honomul.

djotri, zjotri, dzotri, *Iko*. 1) Iskegui, koske yt milu iske grun vapa os sol. K. mokri; 2) Hanuena, koske pashun vil glug. S. gandzau. *Trengun ~ klea, pul mokrozedan na plui; Pluidan nadan, a imadag al eski nahel ~; ~ klea.*

djuaapio, dzhuaapio, *tko*. Klaani fu lasku, brukena per haisa catain plas (os pik) na gasje, velt osos. Brukena na laskushiru au veltfarzashiru.

dodo, doda, *tko*. Fraut fu yoku ruti, nasnano baum au baumle, nashiknu har kiwen bei au namenaki mellan.

dodomish, dodo · mish, *tko*. Mishlik chiisai hoshu au fuwarofaidar dur, ke namange nam dodo. Vona inne

baum-gormo au ga namting talvi made. *Tutrnui dua shkoiriso "Alvin au ~ara".*

dodoruti, dodo · ruti, *tko*. Ruti, ke bidra dodo. *Tuo agrodjin hezkrudan mange ~ baumnen per ga au hok dodo na mirai.*

Doichdjin, Doich · djin, *tko*. Pashun, ke sintuadan na Doichlant. *Papanui ~, zo shirun Doichossa.*

Doichlant, Doich · lant, *tko*. Lant long Mellanevropa med glavnopolis Berlin. ~ *mamalantnui; Un ljeta ~ made per ergo; Vi tulladan softu ~.*

Doichossa, Doich · glossa, *tko*. Glossa, hanuena inglavno na Doichlant, Avstrilant au Lihtenshtain.

dok, *pko*. Du, men made. Brukkena, koske vil ananu mapashun yt. *Dok shiru, koske rofai tullari?*

doko, doka, *trko*. (Sporkotoba) Ka plas? Brukkena, koske spor plas, suruhadaf wa, tsui kano yd shirunai. Brukkena na hadji fuksafras. ~ *du shteit? ~ un? Espanlant plas, ~ Espaniossa hanuena.*

dosh, *pko*. Sama "asoko kotoba", kesa yd hanu os spor yk wa. *Ka "paperi" imi? ~ imi (mki na paperikilinge).*

dosha, *trko*. Sama "mono ima, di". ~ *dan hina dag sore blogetozedan spil per zega; Rara iskatundan fshto hur tuo ma-haena, ~ fshtun.*

drechat, *tko*. Aburalik shtof, ma-hena na melita. S. cheri na nis imi.

drug, *sco*. Maha maboze. *Leralapsi lakinai ~ opetadjin; Da ~nai un!*

du, *pko*. Pashun, ke hore hanudjin os kano sada suru fu hanudjin. *Du miknui; Du bra pashun; Ka namee fu du? Un dua du; Du tak dzong, apukid bidra asoko ishi? Yaa! Hur du? Du lestebra miknui; Naze du surudan afto?! Kokorun, ke du baya, pampozetsa; Du pitka mies.*

dua¹, *sco*. Har mabra kokoro os iken yt made. K. viha. *Un ~ du! Lapsi ~ masui; Vi ~ afto shkoiriso; Sore ~ nam gorengno kartofelyubi; Tutrnui ~ kota-ra, sore straigel miva suhar long eski.*

dua², *tko*. Vaz fu dua os duazma. *Dua strani dzong, ke tabun ying; Na glaubi al shkoiriso yam dua.*

dufel, *tko*. Klea, ke tragena na yalkanen, os li nasimper: yalkanenklea. *Sore trag tak hlena dufel!*

dukovo, *Iko*. Stuurazma fu yt na il-talik farza. K. yalba. ~ libre; ~ tumam; ~ guan; Farzatsa dukovozma her, bitte; ~ yelo; ~ noito; Harudwe mange ~ klea fu upash? Nasienna mange oishi fraut au namting ~ lanz.

dum, *tko*. Luftlik viska fu djotena ostattung au yoku nahe. Shiro ~ au kuro ~; Vomi djotena au antadan mange-mange ~ na hel eski; Lakinai djot somt inne rum grun ~; Pashun dekinai hengi ~.

dun, *tko*. Ain han fu perse au mukki, ke Yam der. Dunmukki letestuur long netopa.

dur, dyr, dor, dør, duor, dyrr, *tko*. Al vonating (vaska), hata pashun. Dur har mange fal, afto: njudur, unagira, fugel, rjodur, sakana, bage auwa. Poiknui dua vaha ~; Sore tak zayu ~; Harza ridur kjokaiena na lantruru, vi laki dua hei; Nashikno, shotnam dur vras ander dur, koske sore ohare.

durdjin, dur · djin, *tko*. 1) Pashun na vimi, ke deki bli dur grun noroe, lupu nasnano; 2) Pashunlik lupu. S. lupudjin. Vlad au ~ snano na Evropa vimihanutropos; Noroedan mies bli ~ alnaht.

durklea, dur · klea, *tko*. Klea na hel netopa os mono tel, ke lik dur.

duru, *tko*. Mange raz, apaarlik bistra os snano. Plulagom pundu. K. nihit.

dush, dusha, *tko*. Plas, doko pashun sodji sebja; *sco*. Sodji sebja. Un ~ treng.

dvaibma¹, dwaibma, dvaima, *tko*. Ting os zeting, ke zol suru. Kompu, denva au terbi al dvaibma. S. toaiim. ~ inne toki fiska, dekunnai reforma sore li perpa; Djinnetopa lik ~, fiska.

dvaibma², dwaibma, dvaima, *sco*. (Tsui ting) Suru, grun zol suru. S. toaiim. Ahoinui ~nai; Naze terbi ~nai, glaubi grun vupsi? Toki dvaibma.

dvaibmakrais, dvaibma · krais, *tko*. Kraislik ting, ke gunro inne dvaibma au bidra suru, maha dvaibma suru, natatuba, inne toki yam mangemange dvaibmakrais. S. hammakrais. ~ har mange hammas per deki bidra gunrozma na nzorbisui.

dvera, *tko*. Tel fu tumam, ke deki auki-kiniena au yinsu-blogetena. Afto ting anta pashun tulla os shkekso ains plas kara nis made. ♦ zedvera, *tko*. Ds. zedvera imi. Un alraz auki ~ per rofajin, tak hofli; Yam kjere ~ na auto

nasnano; Shkola~ altiid aukienna per dok.

dvoranats, dvoranac, *tko*. Pashun, ke ergo akote os med du. Li ni os plu-mange pashun ergo medsebjja, al svui dvoranats. ~nui shkoidan na sintuadag-nui; Vi ~ au remneman.

dwin, *Iko*. Harnai ostrizma, zo dekinai harza yd. Cer os cham nafuksa grun ostrinai. K. ostri. Al tuo katana ~, chuchunun balira hei.

dzami, dzamiya, *tko*. Islamvjeri palas, doko islamvjeridjin shkoi au be. dzen-□ gjen-.

dzenga, zenga, *tko*. Kiwen tumam-pipo na yubikrishna na hant au yalkanen fu pashun au afe. Apaarlik nor au kiya. Mange djin vaha ~hui.

dzenmiyen, *sco*. Shkoi yd made per se, hanu med os hore ri sore, grun fermis os yt ander. Rjodjinnui vona na ander polis, tak vilun ~ hei; Ventutsa, du apaar shosi. Dzenmiyenundan du dan?

dzensuruk, gensuruk, *sco*. Suruk, tulla nagjengien.

dzido, djido, djida, *tko*. 1) Mellan tel fu netopa, na kano yam sitsa, maugtumam au netopakalib. K. yalaka, atama; 2) Paksu dzong tel fu ruti, ke bli kafe, kesa owari rupne au bli gammel, djotri. K. ranja. Raidadjin har dzong ~, grun hei yompa netopahui; Afsto rusbaum har stuur ~, kano un benga yokutiid.

dzima, *tko*. Hoshu ting, mit kano farzaena hoshuzma au pitkazma fu yt. S. djima.

dzimazma, dzima · azma, *tko*. Miva fal fu farzazma: stuurazma, pitkazma, hoshuzma, vehtazma, dukovozma, paksuzma, hawagazma, aikshtozma, idaunazma, yingzizma, razhma, bistrazma auau. S. djimazma.

dziwa¹, *tko*. 1) Laskuno chigazma mellan raidaklaani os pashun na toutoko; 2) Lasku, ke lapsi sada na shkola; 3) Lasku, ke shkoiriso sadaena na shkoirisozelehti. ~ inne yelotabak mellan Washingtonpolis au Atlanta-polis 3–2; Poiknui sadadan A+ ~; Shaiseno film, kakuun 3/10.

dziwa², *sco*. Abc.

dziyian, *tko*. Raidadjin, ke spilkriig mit hosoi herus.

dzong, djong, djiong, *Iko*. 1) Har stuur mukki au deki bidra veht, stuur ting, dzong mit netopa. L. mukkidar; 2) Dekinai arkaena ri kokoro, kerpaena. Dzong mit shal, luras. S. dzongshal. *Du tak ~, antarurud mukkidui? ~ pashun deki avana sebja kriz kara; Raidadjin ~, grun sore yompa per toutoko os lumba; Ergodjin har ~ netopa, grun sore altiid bidra veht gdent au ander ting.*

dzongafe, dzong · afe, *tko*. Stuur afefal, ke vona na Afri. Har stuur, dzong netopa, furiena mit kurai hor. Na hina fu mies umdaus platilik sen. Har dzong kjashi au yalaka. Nasnano nam ruti, men awen deki ishi, glina. Maha klaani, ke yewaldena na lestegeammel au lestedzong mies. *Kunchigazma na ~ seena na stuurazma fu atama, mies har plustuur kalaka, djabzell onna*.

dzongshal, dzong · shal, *Iko*. Har dzong luras, ker, shal, dekinai kokoro atsor. S. darsus, dzong mit 2° imi.

dzugida, zugida, *sco*. 1) Dadak, djingsai rofai yt; 2) Bli sama na lumba med yd; 3) Sho yd os yt, kesa dadak; 4) Vras dur na dasos os shiknuvona per nam. S. djiug. *Arje ~ tembo; Paur fu sona yokutiid borte na ~ za venni, ftedi gorengun oishi shot; Na durngong ~ captain kjokenanai; Daula atang ~ per eshku ridur mangoze*.

e, jeste, jest, est, es, je, i, *sco*. Kopula, bruhkena na etuni kotoba inne fras. Mange vidjin viha kopula, grun anglossa. S. to, so, ha.

edare, *sco*. Strela ugoki fu lant, hizbu, suru, rupne, hanttinni sore. Per madjin sama yewald. L. yewald. *Donald Trump, lestevikti fu Amerikalant, ~ lantsui; Nadan al lant ~enadan na koning au dronin*.

edenst, egenst, *Iko*. Anse yt mit gvir, brafshtozma au dzong ker. Iskat bides, suru, maha yt flierenai. Vona os suru yt uten bafliere. K. fliere. *Sore ~ daremdjin, ergo nabra; ~ yewalddjin na simper deki dzongoze pashun*.

egal, *Iko*. Viktinai per yoku slucha, chiisai, pinuno ting. Harnai mitmiettka per yt; Mikava bra os warui per yt. *tlko*. Sama “vasutsa” os “da vasu”. K. vikti. *Koske un hanu, ~ ka surud, da hore ri un! Ando du shkei? ~ na du*.

ehopi, etuni · hor · pindanen, *tko.* 1) Baumle os ruti, ke rupne na Azia, Sudost-evropa, Nordamerika au Afri. Har kikidar dzido au pindanen. Amadenai badzellik fraut bidra murasaki lule. 2) Shknunai pindadar hvach, bruhkena per kini klea.

ehtiram, *tko.* (Lexem.) Hoflizma au shaleshku gammeldjin, rjodjin, hoyo os mestari pashun, ustaz na toshi os vonaleo, lik koning, dronin, edaredjin, yewalddjin auau. Bra anse, anhanu yd na høfli tropos, knkushipa. Har bra iken oba yd. *Na mange shakai lapsi zol ~ rjodjin; Un hel ehtiram sore, grun sore altid suru lestebrating per apu veltvui; Mus ehtiram ruuru fu balabeidaula!* ♦ LM5/MDJK.

ein [] ain.

eisel, *tko.* Atamakiwen kiyadar dur, ke apu pashun na agru au bidra veht ting. Har kafe os harma hor, shiro maug, hana au chrakki. Rofai owari mit sikat, nagju-lik. *Na mangeplas statdjin apuena na ~ per bidra veht.*

eklesja, *tko.* Kristovjerivomi, doko pashunara be. *Alsoldag faminui vitka ~ na polisvui.* ♦ VF/ABI 16-05-2024.

eko, *tko.* Hobitfal fu kotoba “etunikotoba”.

ekran, *tko.* Kjereik zetumam na yoku dvaibma: ahoi, terbi, kompu auau, na kano anseki riso, shkoiriso. *~ fu aho-inui perpadan, shirudwe doko dekun reforma? Vilun kaupa ~daidar terbi, kano dekid chuchun? Neo ahoi har pluba ~.*

ekser, *tko.* Ostri, nasnano yerkat (rauta, bakuur, kup auau) kiki, ke har pollik pipi na kundur dwin owari. Bruhkena na maha baumshtof ting, vomiting os festa yt na tumam. *Ains ~ara dan ma-haena na pone au rutipinda;*

eksi, *lsko.* Lasku au atai 6, parilasku. *~ grusha; Vi, ~ djin, ima shkoi mik-vuivomi made; Sore mwermdan namae-nui ~ raz; Rjodjin ~raz taskamundan, yamli morko unna bet fu lapsisui.*

eksiden, eksi · den, *lsko.* Eksi raz den, zo 6o, parilasku.

eksmen, ekso · men, exmen, *mko.* S. hata na tres imi. *Vi al shkoi na ngonglakar, ~ du.*

ekso, ekzo, eksa, *mko.* Suru yt (tatsu, suwaru, maha) innenai yoku plas os ting. K. inne. *Mjach ~ baksu; Un lakar ~ vomi, long ngong; Shk~; Kawaii tori shkoidan ~ torivomi; ~ pogoda samui, zo*

tragtsa yt vapa, hantdufel au gorlaklea tabun.

eksobichno, ekso · obichno, *lko.* S. arobichno, guaupulno, erjavljano, kalapiton, hjernebambdekino.

eksohjerne, ekso · hjerne, *lko.* Bruhkazma fu kotoba na paksu, hawag imi, impla fu yoku ains ting deki bidrena na nis chigau ting. Eksohjerne imi fu kotoba “mimi” deki znachi “mimi fu lanz”.

eksolibre, ekso · libre, *lko.* Bruhkazma fu kotoba mono mit abia, catain kotoli imi, uten tun. Eksolibre imi fu kotoba “mimi” mono netopatellik fshtoena.

eku, *sko.* Harsa yt inne sebja, os long tingklaani inne sebja. *Afta shala ~ trasa, pondo, sevascerena luk au oishiruti.*

ele, *tko.* Inne-oba tel fu zdanje, vomi. L. krisha, k. pol. *Bezellivahena ~ na rofaivomi; Na vominui ~ har varje sama tumam; Na ~ engao hlena kirkaslule.*

eleaisto, ele · aisto. *tko.* (Lexem.) 1) Katanalik kiki yelo, ke engao krisha kara grun iske djebingdan nanaht natalvi; 2) Kirkasdjit-no mishura, mit kano vomi, yuulbaum au ander ting hlenozena na yuul os ander iwai. ♦ LM1/PAN 2020.

elgu, *tko.* Stuur kiyadar dur porofami kara, ke har ni fuksa vjetkano sendji.

—ena, *fko.* 1) Bruhkena na maha likko ander kotoba kara, suruko nasnano. Har imi “ke suru X” os “ke sada suru X”. 2) Bruhkenaki na maha tingko ander kotoba kara. Tabun znachi “vaz fu suru X”. Milu hadjis sebjazamsui, kesa ranja fu kotoba owari mit “e”, ano men nai kesa eku mono ain silba, nt. “se”. *Un neolera, zo fshunnai, hur tuo kaku~, vilun shiru; Dua~ pashun tabun blirai mate-tundjindui mirai; Mi rupne~ long iske, mustankalik ter.*

enbengara, en · ra · benga, *sko.* Tinni yd na benga.

ende, *trko.* Na imatiid, ima mamjent, dan kara ima made, de os za. *Sore ~ tul-ladannaiwe? Shirunnai Viossa ~ hel, men iskatun hanu; Vilunnai suru ~ sore suru naains.*

enfanra, en · ra · fan, enfandra, *sko.* Guso na fan. *Da ~sa, ardoko du shkoidan!*

engao, *sko.* 1) Rurnai pol os yt, kesa festaena na aukshsto ting. 2) Harnai djiju koske slucha, suru os maha yt. Suru yt, grun ander ting/grun maha os

zoloze du suru tuo. Kesa A bidra B, owaris engao na A, grun slucha mono grun ains ting. *Ringo ~ na baum; Helena kirkaslule ~ na ele; Kartofelkaban ~ na pinda; Vaznui ~ na li mosht sore brasen-taku; Atai fu gelt ~ na atai fu hokena ting inne magzaan.*

enimareira, en · ra · i · i · mare, *sko.* Nasi pashun os yt na mare.

enlash, enlaš, *sko.* Maha os bli chiisai. S. chiisaioze.

en—ra, *fko.* Rjofestako, ke znachi “inne”, har strela smak. L. i · i.

ennekura, en · ra · neku, *sko.* (Edenst., ninten.) Bli namaesui na “neku”.

enterra, en · ra · ter, *sko.* Nasi shinu os vona pashun inne ter; *Gammelpapanui ~ena unna tuo stuur baum, vi huske sore.*

entumamra, en · ra · tumam, *sko.* Nasi pashun long tumam per atang sore shkei.

er—, *fko.* Suru os maha yt na stuurdai, dzongdai tropos. *~lera; ~shkei; ~mietta; ~pwan; ~se; ~chi; ~bel; ~benga; ~shrei.*

erba—, erwa—, *fko.* Festako, hobitfal fu kotoba “erwarui”. Maha kotoba, ke znachi erwarui, mange warui ting. *~kriz.*

ergasi, *lsko.* (Koinenai) lasku au atai so. S. goden. *Amerikalant eku ~ lantnen.*

ergo, erga, *sko.* Suru yt, pushoyoz-enai. *Pashun sada gelt, grun sore ~ al-dag; Opetadjin ~ na shkola; Vilun hadji ~ per sada geltnui, engaonai na rjodjin-nui.*

ergodjin, ergo · djin, *tko.* Pashun, ke ergo. *Yokuyoku gohjaku ~ maha tuo zdanje.*

ergomwai, ergo · mwai, *tko.* Gos mwai na toshi, owaris fu pran.

ergoplas, ergo · plas, *tko.* Plas, doko yd ergo. L. ergoruum. *~nui bra, grun tuo egalnai yewalddjin made; Ergun vomi kara, zo ~ ruumnui; Ergoklaani ma-hadan kjeretuhat hjaku dennana ~ per balabeilantsui.*

ergoruum, ergo · ruum, *tko.* Ruum, doko yd ergo.

erje, *tko.* Ds. erjelant.

erjedjin, erje · djin, *tko.* Pashun, ke sintuadan na Erjelant au nasnano hanu Erjossa.

erjelant, erje · lant, *tko.* Lant, doko erjedjin vona. Moshirlant long Nor-devropa, ke yam vest Anglmoshir. Har sof med Norderjelant. Vikti glossa der Erjossa e. S. erje.

erjossa, erje · glossa, *tko.* Ainain Keltossa, vikti glossa, na kano Erjedjin hanu, long Erjelant.

erpo, *tko.* Zeus fu ting, shalguso, trengena per suru yt; *sko.* Nasi zeus na gnutezma, snorpazma, kiwenazma fu yt. *Djiugdjin ~ lunasen per dzong indit strela; Raidadjin ~ mukkisui na toutoko; Un ~ na dajignai au djianbang slucha.*

eshku, esku, *tko.*

eski, *tko.* Plas na polis, doko yam mange zdanje na rjoho flanka naruga kara. *Lerasrohkamagdjin vonuv na sama ~ au koskekoske hshful per nintendo.*

etuni, *sko.* Festa ni os plumange ting mit etuniske. *Tumampaperi crakenadan apaar, zo un ~dan sore; Mahadjin ~ gdent mit*

etuniko, *tko.* Kotoba, ke etuni ni fras med sejja, natatuba: au, os, men, li, zo, ali, ano auau.

fafan, *tko.* S. "kafan".

fal, *tko.* 1) (Falshiru) Miva sofdar atai fu pik, sen au shang: krais, traik, kjereik, sewas, mijach, kilinge auau; 2) Yoku chigau versho, tip fu yt. *Kotoba~; Hamba ~ fu nidan; Yam mangemange ~ fu fraut na Gaya; Vikti dur~ e njudur, unagira, fugel, sakana auau; Yam ni lasku~: tol-kalasku au parilasku.*

falda, *tko.* Klea, hoshu os hobit, ke furi yalaka. Nasnano tragen na onna, men mies awen tragki, natatuba, na Al-balant. *Da se! Sore har tak bezelli ~! Tetrnui dua trag ~, sore sentaku mahlena alraz.*

fami, *tko.* Klaani fu pashun inne vomi, rjodjin au lapsihui. *~nui stuur, harun gammelrjodjin, mange mipi au kzin; ~vui rara remmikoze; Lerasrohnui ~lik.*

famidjin, fami · djin, *tko.* Tel fu fami: mapa, papa, poik, tutr, gammelrjodjin, fi auau. *Duaun ~nui.*

fan, faan, fand, *tko.* 1) (Vjeri) Plas, doko erba-krizdar pashun aglatena grun

surusui. Na Kristovjeri au Islamvjeri, perkele vona long fan, ano na Baravjeri fan dvaibma lik tropos fu vent, hina gjensintua. K. shiniplas; 2) Nafako. *Ka ~ du hanu? ~ vent ri al erbakrizdar.*

fandjin, fan · djin, fandžin, *tko.* S. perkele. *~ igne fan.*

fanike, fan · ike, *Iko.* Lesteike, fanlik.

fanlant, fan · lant, *tko.* Taksan namae fu "fan". S. fan. *Da shkoi ~ made, shaisa-djin!*

fanshrei, fan · shrei, fanšrei, *tko.* (Lexem.) Koske pashun shrei, grun sore maboze os rovo au vil lasa, djiyuze boze os ander warui kokoro kara. ♦ LM1/MDJK 2020.

fansuka, *sko.* 1) Bruhk chigau ting os ilo per chigau slucha, grun. Kesa pashun trag chigau klea per chigau pogoda, wenje per djebing au aukino per vapa — sore trag klea fansuka pogoda; 2) Li stuurazma fu klea, dufel, pipi osos sama stuurazma fu netopadui, zo afto ting fansuka du; 3) Li pashun caleri au mestar na mikava ergo au deki lestebra suru tuo, sore fansuka to ergo. *Afta kaba ~ un, gustun awen, zo vilun kaupa; Sore baka, ~nai asoko ergo; Du pogodawazo we? Da trag ~ klea! Mietunnai, ke surusui ~ ruru her.*

fanzam, fan · zam, *tko.* (Lexem.) Zam, ke du horedan, men du shirunai doko tulladan kara. ♦ LM1/SAN 2020.

farra, *Isko.* Lasku au atai 53.

farza, *sko.* Fshto os sada yoku stuurazma mit mifarzanenva. S. farzaka.

farzadjin, farza · djin, *tko.* Pashun, ke farza yt mit farzaka.

farzaka, farza · ka, *tko.* Ting, mit kano stuurazma au abad fu yt farzena. S. farzilo.

farzazma, farza · azma, *tko.* Vaz fu farza. Ting, bruhkena na farza yt. *Metr au tuhametr, rjoho ~; Bruhkena sho, fun, djikan au ander tiidko per ~ fu tiid.*

farzilo, farza · ilo, *tko.* Ilo, bruhkena per farza abad fu yt (stuurazma, pit-kazma, idaunazma auau). S. farzaka.

faskundji, *tko.* Stuur durlik fugel vimi kara, ke har atama fu alta os sokowi, netopa fu hengest, dzong hammaslepa au ni stuur kubasa. Deki bistra djingsai au ljeta. ♦ VF/ABI 14-05-2025.

fdrigi, *sko.* Nahel furi yt mit paperi, ul osos. *~ gavat os shkoibaksu auau; Lapsi ~ena mit ul na sintuavomi;*

fdrigika, fdrigi · ka, *sko.* Hawag pollik ting, mit kano yt fdrigena, natatuba: gavatfdrigika au namingfdrigika.

feem, fežem, *tko.* Alting, ke aiaenaki: auto, bolka, hengest, yerkatbolka, autobus, rofai auau. *~ razni per chigau grun; Ains ~ baimongenadan hina yoku nanatuhan toshi.*

fen, fein, *tko.* S. feri.

fendjin, fen · djin, *tko.* S. feridjin.

feri¹, faeri, faerie, *Iko.* Mangevarjedar, sadanai. K. sada. *Duaun trag ~ kaba; Vi ansedan mange ~ riso na risovomi; ~ Sparslantno polklea; Seuddanwe tuo onna, ke trag ~ falda?*

feri², faeri, faerie, *tko.* 1) Varjemost na chelo, ke umdaus, koske kir-kaskolumna pwan iske-ya na kumo au melon; 2) Flakka fu samakunduadjin os kawarikundjin.

feridjin, *tko.* Feri pashun.

fermis, *sko.* Kokoro cumaranae os warui grun senai yd feshal os shosi na pitktiidi, rara. *Un ~ grun du, koske dekunrai se ridu? Mosht shkoidan mono yoku fun, men ende ~ ridok.*

festa, *sko.* 1) Maha noito mellan ni os plumange ting. K. lasa; 2) Atang djiyu mit yt hoshu, noito, ljants auau. L. darem.

ffras □ vrás.

fi, *tko.* (Famidjin) Mipi fu rjodjin, os sawi fu sore; ♦ paur, mashi, *tko.* Mies fi (ains) au onna fi (nis), mono via krofifesta, brur os shisko fu rjodjin. *Finui antadan gavat un made; Harun ni fi, ains shisko fu mama a nis brur fu papa.*

fig, *sko.* Djot yoku ruti, tobok natatuba, rab os cigaret au heng dumsui per sada ndofo. *Fig warui per zdorva, sore anterid bona fu pashun.*

fik, *Iko.* Fantazo, gvirnai. Ting, ke yamnai na velt, nildoko. *Norhengest, rju, faskundji, hobitdin, vlad, odarem au miva morko — al fik.*

fikpushoi, fik · pushoi, *sko.* (Lexem.) Vent per maha ain ting, grun afto nai mange bra, nintendo os nauta egal, men vikti nagvir. *Un nai zol ~ plus,*

musun ovari ting, koske sada tuo. ♦
LM1/MDJK 2020.

fiksimper, fik · simper, *Iko*. Nauta simper na ainraz se, men nagvir fuksa ting per maha os fshto.

finna, fina, fynne, funna, *sco*. Iskat, vil suha, vaz os suru, ke hina suha. *Onna ~ pipo, ke miludan; Doko al yalkanen-pipo-nui milu altiid? Iskatun ~, men dekunnai suha.*

fko, *tko*. Hobitfal fu kotoba “festakotoba” os “festako”.

flakka, flaga, flage, *tko*. Cerena ul, nasnano na kjereik, ke har chigau riso au flakkadjimazma. Lestevikti flakka na daula haisa “daulaflakka”, flakka, bruhkena koske kriig — “kriigflakka”, flakka na maredzong — “maredzongflakka” a tuo, uklena na hokship — “hokflakka”.

flanga, *Iko*. Koske namting bli warui, mazui grun manitari, bage os gammel, milu amade. Nasnano flanga fraut os ander namting bli kafe os kurolik, milu varjesui. K. neo, oishi, l. mazui. *Vilundan nam banan, men sedan tuo ~; Naze du har ~ namting inne samuibaksudui, wazo we? Nammostari dua ~ blau uschi.*

flanka, *tko*. Plas os tel fu yt, ke yam naljeva au namigi mellan kara. *Audandz baka pwandan riun na ~ au ima afto tel arka; Lapsi bal na ljeva ~ au zas na migi.*

fles, *tko*. Flierefraz os yt, ke deki anflieroze yd, hobit au simper; *Iko*. 1) Flierdai, shiru hur maha bra flierefraz; 2) Bra per har glau, flieredar, bra tiid mit yd.

fliere, flire, fljere, *sco*. Auki kuchi au zam ogoe li hore yt fles os trelo. Zam fliere. *tko*. Zam fu fliere. *Sore tak dzong ~dan, ke akote shinudan.*

floreng, *Iko*. Nichista os warui njoidar, ndofonai. Njoi, ke rvotoze os bai hanipit. *Perun baracuti tak ~, ke dekunnai hengi; Flanga ozgi ~, men pashun ende nam tuo.*

flutur, flutuur, *tko*. Bage, ke sintua lik vemje, men zas furi inne kaban au bli féri kubasadar bage. S. kipepiu.

folje, *tko*. 1) Rutilehti. ♦ VDS/NJ.

forgor, *tko*. Atamapone, ke eku chrakkipone au tredenni hammas na otona. S. kalaka. *Shirutroposdjin suhadan mange gammel ~ na shiranga, ke, lik hei ahman, dan vomi fu gammel djin.*

fras, fraz, *tko*. Klaani fu mange kotoba, ke deki har os nai mitmiettka au ligtov. Na-snano bruhkena etuniko per maha fras. ♦ fuksafras, *tko*. Fras, ke eku ni os plumange fras long sejba.

Fransdjin, Frans · djin, *tko*. Pashun, ke vona (sintuadan) na Franslant au hanu na Fransossa os ander glossa na tuo daula.

Franslant, Frans · lant, *tko*. Stuur daula na Vestevropa, ke awen har kjere zamare lant. Har nino edareklaani: hizbu au lesteviktidjin.

Fransossa, Frans · glossa, *tko*. Glossa na Vestevropa, lapsi fu Latinossa, napol hanuena na Vestevropa, Franslant au na mange daula longvelt.

fraut, *tko*. Rutil, ke rupne lule kara au eku mange yirinos. Amadenai fraut nasnano kiwen, men li amade, sore bli

frende, frend, *tko*. (Gammelko) S. mik. *Sore nui ~*

fshto, freshto, fsto, feshto, frsto, *sco*. Sada mietta, mjepje, mahaklar os mitmiettka fu yt, har fshtozma. *Aaaa! Un ~ ima! Du ~we ka un vil? Viessa haaste per ~ na hadji, men du tabun leraai alting; Sore ~ki hur tuo dvaimba mahaena; Cumaranae perun aldag suwaru na shkola au iskat ~ fuksa ting, ke un vilnai au trengnai lera.*

fshtozma, fshto · azma, *tko*. 1) Vaz fu fshto yt, sadazma fu mietta, mahaklar, mjepje au razmietta cui yt; 2) Fshto deza, prablem fu yd.

-ft, -'ft fko. Festakofal fu kotoba “afto”. ♦ VF/ENAM 01-05-2025.

ftedi, ftede, *trko*. Sama “asoko tiid” os “na asoko tiid/mamjent”. K. mosht, l. taz. *Ka du sururai ~, li nildjin dekirai apu ridu?*

fu, *pkko*. Bruhkena na festa ni os plummange kotoba long fras. Ains harena na nis. Har festakofal os hobitfal “f” *Liid fu mamalant; Shtift fu miknui; Kakutropos fu Viessa; Varje fu ringo; Helena fu onnalvan; Ima tiid fu sore per hanu vikit-hanu; Dzong fu eured; Afto lesteaukshto-we plas f'moshir?*

fuga, *tko*. Pollik kjereik, mahaenaki paperi, yerkat os ander ting kara au bruhkena per spil (spilfuga), bayad (geltfuga), har impla fu sejba, darezma (darefuga), impla fu aiazma (autofuga) osos.

fugel, fogell, fogel, fugle, *tko*. 1) Nikubasadur durfal, ke maha yaico au vove nabaum, lant os berk. Nai al fugel ljetaki, natatuba: pinue, tori, bnanfugel au tan. 2) Kirainklea, ke lik fugel. *Pashun mietta ~ kawaii, men nai al fugel; Gorengena ~shot oishi; Yoku ~ ljeta ain moshir kara ni made per ga namting; Tan stuur ~, ke unat furi atamasui, koske atsor.*

fugelfraut, fugel · fraut, *tko*. S. afefraut.

fuksa, *Iko*. Haaste fu hjerne. L. haaste. *Afta nauta tak ~ ane; Yoku vidjin har ~ kakutropos; Baum har ~ vjetkarjet au ranjarjet; Ifkuil leste~ mahossa; Trengnai mahaklar tak simper kotoba mit tak ~ fras; Vona ~ au tis, men vi treng suha narugavui per glau; Vil kaupa sada kaba, duaunnai ~ riso au varje na klea.*

fun, fung, *tko*. Tiidfarzazma, ke sama % fu djikan au eku 60 sho. *Du mus tulla zettai, da milunai ain ~ awen!*

fura, *mko*. Na kauflanka, nai hina os rofai. K. hina. *Ain helena pashun tatsu ~ un na rofai; Kano kirain ~ G na Viabece? Ka ~ sekid? Per ying altiid shkoi ~; Dabite ugoki na ~, iskatun shkoi na ander flanka; Nasnano pashun kiva atama na hina-fura, kesa liid ndofodai.*

furi¹, *sco*. Mahahnopitsja mit os hina yt. Fdrigisja na yt: takaro, klea, paperi osos. *Lapsi ~ fura baum na hnopitspil.*

furi², *sco*. Suru os maha sama ting, ke yt os yd surudan. *Adilnai, sore ~dan nui iskat! Adobe ~ki miva zam sore hores.*

fuwafuwa, fuwa, *Iko*. Ipitenaki. S. fuwafuwa. k. kiwen, ishilik.

fwona, *Isko*. Lasku au atai 27, treden uten tre os nidengo mit ni.

ga, *sco*. Anhar, haroze. S. ra, k. nasi.

gaden, *tko*. S. gdent na rjoho imi. gan □ gjen.

gandzau, *Iko*. Hanuena tsui glugvil pashun. S. djotri na nis imi. ~ *djinara remgusodan per glug hata apaar iske; Long makas vapadaí, zo du bli ~ susu; Li du ~, namnai shono os milshan namting, plummange vilozerai ridu iske; Zhe-lun samui iske per shinu ri~.*

gang, sko. Ga, sho darsus au suru yt, ke ander djin vilnai suru. *Hur du ~ tak hanu un made?!* Sona ~raiwe noitobal tak aukshto kara, miettud?

gami, sko. Duadai, erdua, kokoro tak dzong dua, ke nilraz kokorodan. S. zayu.

gamka, ga · mit · ka, tko. Tel fu yt (ilo, kaban osos), mit kano afto ting gaena os bidrena. S. gan, l. dverafraut.

gammel, lko. Neonai, vona mange toshi. Koske pashun bli gammel, horsui bli shiro, sore apaar enlash, shkoi hiras au umdaus arka na pone, horehaaste au vupsu fu huskezma. K. neo, moloda, amade, l. flanga.

gammeldjin, gammel · djin, tko. Molodanai djin, otonanai. Pashun, ke hakbandan na gammelazma. *Nasnano, ~ na lant sada al-mwaino gelt*.

gammellapsi, gammel · lapsi, tko. (Famidjin) Lapsi fu lapsi.

gammelmama, gammel · mama, tko. (Famidjin) Mama fu mama, matetundjin fu gammelpapa. ~nui antadai gelt un made na al iwaidag; Un lera dan kunja oishi torta ~nui kara.

gammelpapa, gammel · papa, tko. (Famidjin) Papa fu papa, mate tundjin fu gammelmama. *Harun bra udachi, ~nui opetadjin na shkola, doko un lera*.

gammelrjodjin, gammel · rjodjin, tko. (Famidjin) Rjodjin fu mama os papa, gammelpapa au gammelmama.

gan, ga · made, tko. S. gamka.

ganesha, tko. 1) Baratbunka kami; 2) S. tembo; 3) Pashun, ke nabra hanu vimi.

garui □ warui.

gasje, gasye, tko. 1) Tumam, mahaena na mange krosekno remfestaena vjetka; 2) (#) Gasjelik pik, bruhkena na zerjet, chatto os per ring.

gavat, tko. Yt feshal, ke antaena na pashun per kalap au antadai glau, huske-na ting. *Rjodjinnui antadaidan neoneo ahoi na ~ shiskonui made na sintuadagsui; Un nasnano iwainai sintuadag, men harnai nilka kundur per sada ~; Na rjodjin, lestebra ~ e koske lapsisui ying*.

gavegave, tko. Stuur fugel, ke har hawag rofai au ruu os roza godja na gorla au atama. Mies gavegave har godjakaban, engaoena na gorla.

Gaya, tko. Tres velt na solpantosnui. Mono na sore yam vona au iske, al grun per hadji vona. Har lufttakaro au dzong imangrjet, ke kemushke rivi sol kara. *Gaya nasnano haisa "Blau Velt"*.

gdent¹, tko. Hoshu sewas, mahaena glina os ander viskka kara au bruhkena per maha zdanje, tumam os balig na-snano. S. gaden.

gdent², sko. Maha yt glina os glinalik ting kara. S. gaden. *Lapsi ~dan slan na shkola*.

gdjikni¹, gzhkni, tko. Vaz fu gdjikni, vilazma fu suru bra, brama-hazma. S. yohau, keshkeni, djoni, k. ikke.

gdjikni², gzhkni, lko. Maha os suru bra ting yd made grun vil stuuroze glau au brazma, mit angaru os angarunai grun. Vilazma na apu, eshku ander pushun, dur os mikava. S. yohau, keshkeni, djoni, k. ikke. ~pashun; *Rjodjin zol opeta ~ lapsisui made, apu ander li deki; ~ na velt remantaena gele pushun; Vjeri opeta rivi na ~, eshku au dua*.

gdult, lko. Deki vent nabra, rara, nai gdultnai. K. gdultnai. *Anhoretta, ~tabun bidra ridu ying made; Da ~, bitte!*

gdultnai, lko. Dekinai vent nabra os rara, bavent. Sada cumaranae susu. L. adiyatsdi.

gele, mko. Kraisena, shkoi al strela made long krais. *Gaya kraishkei ~ sol; Mies au onna vals ~ baum; Fernando Magelan oyogudan ~ velt*.

gelt, tko. 1) Ting, bruhkena per bayad yt. Nasnano mahena yerkat os paperi kara. 2) Kiro fuwa besong yerkat. *Akote al lant har ~sui; Tabun al lant long Evropa bruhk sama ~fal*.

geltfuga, gelt · fuga, tko. Fuga, antaena geltvomi kara, na kano pushun deki nasi au har geltsui, bayad au kaupa yt.

gena, sko. Maha lapsi zas vauvabidrazma. S. lind. *Al dur au vaska har chigau tropos per ~ lapsi; Matetundjinnui ~dan ni lapsi, mies au onna! Fugel treng maha yaico per ~piyo*.

Genshin, tko. Zespil, mahena na HoYoverse.

geomchi, tko. 1) Herus; 2) Darsus dzong djin, ke trag yerkatklea, bidra herus au kemushke per kriig. Pashun, ke bidra os bruhk herus. S. eured. *Yamdan*

mange ~ long Europa nadan, sore krii-gdan na Kristokrig.

gi, sko. Har vilazma, zhela fu suru, maha os hanu yt; tko. Vil fu suru yt. *Du bafshhtoran, gin hanu ander ting! Harun nil gi per suru tuo anakish made*.

gira, sko. Shkoi unna na pol, kodja, shang fu yt, hiras os bistra. Al ateksi gira, zo hei unagira dur. *Vauva ~ na pol; Koske*

gjaku, sko. Krungut yt na kundur flanka. Maha tak, ke atama, oba tel fu yt djabdellena mit yalaka, unna tel os djabdelno. *Li ~hanusui, ke ende ~ena, vi deki hore gvir, usonai hanu au taina; Taikadjin ~ pipi, hanu "abrakadabra" au guau, yam kuneli inne! Ljetamish kola au oci na~*.

gjen, gan, trko. Maha os mwerm yt na plus ain raz. *Dabite hanu tuo ~, horeundannai; ~, ka sore suru? Li lapsi vupsi na iskat, treng ~ kaku sore; Ftedi ti anbo-zeundan ri gammelmama, ima tabun sodjun al pol long vomi;*

gjenistimar, gjen · istimar, sko. Istimar nagjen; tko. Gjenistimarazma, lik fu Espanjalant Arablant kara na 12s hjatoshi. *Espanjalant ~dan lantsui Ara-blant kara*.

gjensintuazma, gjen · sin-tuazma, tko. (Lexem.) S. gjenukla. ♦ LM5/MDJK 05-12-2024.

gjenukla, gjen, tko. Tiid na vaha au vona fu Evropalant long XIV - XVI hja-toshi, koske vona, vaha, liid, shirutropos auau hadjian ukla. S. gjensintuazma. ~znachidan kawari fu mietta au se na pashun. ♦ VF/ABI 16-05-2025.

gjenvona, gjen · vona, sko. Vona nagjen.

gju, tko. 1) Onna fu nordar dur, ke bruhkena na sintua gjunen, sada nju au shot. Hadji bidra au maha nju mono zas ains chi. Har stuur njukaban, ke har hoshu sitsanen. 2) Mies fu nordar dur, nasnano karguiozena bruhkena per bidra veht, *Gammelmamanui njuga gjudsui au maha oishi uschi, yoku vi nam, a riander sore hok*.

gjunden, gju · chiisai, tko. Lapsi fu gju. *Aii, ~ tak kawaii, vilun straigel hei!*

glak, sko. Ds. gulag.

glas, tko. Klar kiwen ting, mahena na hentena san kara. Bruhkena per maha melon, mado, meglas, kaban, badzel auau.

*Na eklesja yam hlena mado feri ~ kara;
Antatsundan ~no stol na kuhinjanui.*

glau, *tko*. Ainain kokoro, bra, fliere, nintendo os ndofo; *sco*. Kokoro bra, har bra kokoro, ndofo os nintendo. Fliere grun yt. *Iko*. Pashun os yd ander, ke kokoro glau. K. tis, trisht, boze, atsor. *Yam mange grun na vona per ~, du prosta zol suha troposdui fu ndofo; Li pashun se yokuting bra, nintendo os kalap, sore kokoro ~; ~ pashun; Lagom na yokudjin lestechiisai awen per ~.*

glaubi, *tko*. Deki akk os deki nai. Shirunai natsatain, li yt slucharaiwe.

glavno, *Iko*. Lestevikti, egalnai. L. vikti, k. egal; *Ima un hanunai tsui ~ slucha; Ka ~ grun fu tuo? Praha ~ polis fu Cheha; ~polis; Link ~ shaxsietdjin na spil Legend of Zelda; Fuksa fraz eku ~ fraz au ♦ inglavno, tlko*. Na vikti, nasnano, na stuur os snano slucha.

glina, *tko*. Fuwa terlik ting, kano kara kaban au badzel mahena. Mange dur nam glina per sada bra petra na zdorva.

glossa¹, glosa, *tko*. Klaani fu kotoba, hanutropos au klupau, mit kano pashunara hanu, hok os hanukriig. Al glossa chigau, men yam glossafami, long kano suwaru akote glossa. Yam yoku nanahat long Gaya. *Na kano ~ sore hanu?* *Faminui shiru rjoho Anglossa au Espanjossa, grun mamanui Amerikalant kara a papa Meksikalant.*

glossa², glosa, *tko*. S. arero.

glossai, *tko*. S. Anunsdai. *Edaredjin ~ aliwai*.

glossashiru, gloosa · shiru, *tko*. (Lexem.) Shirutropos, ke lera al hang au tel fu glossa: hur yavlja, suru, vona, shinu, mahazma au ander impla fu hei. ♦ LM1/VLRZ 11-12-2020.

glug, *sco*. Gut glugting, guso iskelik maug made bides gorla. *Na Anglant djinara dua ~ cha, ~ca midori cha, tuo bra per zdorvadui; Nui poik-tutr zayu vapa shoki; Al dur mus ~ iske per vona; Vilun ~; Mno, ima tak vilun ~ frish samui iske.*

glugkran, glug · kran, *tko*. (Lexem.) Kran na polis, ke anta iske, koske davkena chu os krungutena. ♦ LM1/MDK 2020.

glugting, glug · ting, *tko*. Iskelik per glug: iske, kuofi, cha, kirkas, berzoda, vinja, osos. *Na akote bodega hokena razni ~; Glug ~, lesteains cha, pampi perun.*

gneurshk, *tko*. Ting, suruzma os hanuzma uten imi, ligtof os mitmiettka; *sco*. Suru, hanu os maha yt uten imi, litgtov, mietta os mitmiettka. *Kafan du ~?*

gnute, *sco*. Kawari yokuting tolon preho kara. Perpa prehozma na sen, lehti, guan os yt. K. prehoze. *Treng mange dzong per ~ tuo dukovo guan; Lunasen-djin ~ noito per indit*

gris, *Iko*. 1) Har gris varje; *tko*. Varje, ke suwaru mellan shiro au kuro. Plukurai gris haisa “harma”; 2) Utengauno, utenflieren, tis, banhud yt. ~ *kaba; ~ kjela; ~ impuku; ~ kjereik au sewas; Shirunnai naze, men gustun ~ varje; Chelo bli ~ des plui, yeloplui os grun talvi; Vonanui dan ~ au tis; ~ varje fu me mange strani.*

grwol, *tko*. Namting, kunjaena na auboena mit iske os nju ri pje, nasnano mi, panmun, .

go, *Isko*. Lasku au atai 5, han fu den os ni raz 2.5. *Na trepik treng tsatain tre pik, ~ nai; ~ kamo; Pashun har ~ yubi na tont hant os yalkanen; Tutrsui blidan ~ toshi dandag.*

gocatje, go · catje, gotsatje, *Isko*. Han fu ipni, nicatje golacak raz ni os go raz catje, sit 500.000.

goden, go · den, *Isko*. Go raz den os ni raz nidengo, zo 50.

godja [] kodja, gosha.

godjapone, godja · pone, *tko*. Avanalik kiwen beilik kodja

goipni, go · ipni, *Isko*. Go raz ipni, han fu denipni os ni raz niipti gocatje, zo 5.000.000.

goiptre, go · iptre, *Isko*. Go raz iptre, ni raz niiptre gohjakupni, zo 2.500.000.000.

gohjaku, go · hjaku, gohiak, gohjak, *Isko*. Hjaku raz go, ni raz nihjaku goden, goden raz den os gocatje cer tuhat, zo 500.

golacak, go · lacak, golatsak, *Isko*. Go raz lacak os ni raz nilacak gotuhat, ke lasku 50.000.

golule, *tko*. 1) Yerkat ting, inditena toheni kara; 2) Mitingva, bruhkenaki lik golule.

gomen, gom, *tlko*. Hanuena per djiyuozesa vupsi os ishaika kara, ke pashun usurudan os mietteno surudan. ~ per

tak strani spor; ~, nai hel fshtun; ~, utenvilno perpundan mado.

gomjun, *tko*. Kuro iskelik, bruhkena inne shtift per kaku, au ke mayaka ipit koske kokoro kriz.

goreng, *sco*. Kunja namting mit vapa abura os mono vapa kunjapol. ~ *uschi nijan nam-un ima; Zayuun ~kartofel; Nai aldjin deki ~ shot nabra, nasnano sore gotova ende moloda inne; Na iwai faminui ~ stuur gavegave med ovashi au sauca, mange satozki namting.*

gorengkartofel, goreng · kartofel, *tko*. Gorengena kartofel. Har mange fal: kartofelyubi, kunjaena hel kartofel na toru, kartofelno blin osos. *Alraz kaupaun ~ grun duaun risore au na tuo namtingplas sore tak oishi.*

gorengdjin, goreng · djin.

gorengshot, goreng · shot.

gorengsakana, goreng · sakana.

gorengtori, goreng · tori.

gorengyaico, goreng · yaico.

gorla, *tko*. Netopatel fu dur, fugel au pashun, ke tsunaga kuchi med maug au bides kano namting gutena. *Bjurkundan au ima ~nui arka; Pitka~ tak haisa, grun sore har mange pitka ~; Sakana harnai ~; Koe fu pashun mahena ~ kara.*

gormo, *tko*. Idaunazma na ter. Gormo deki shiknu os chapena mit lopata os ander ilo. *Na lesteains treng chap stuur ~ per maha ishibet fu zdanje; Sore pwandan tumam tak dzong, ke perpadan ~ inne; Bamba os avarishi slag maha stuur ~; Na – chap ~ per entera pashun; Yam mange ~ na uschi grun bjurkinen; Irastun e kilinge, ke har ~ mellan sebja.*

gormonen, gormo · chiisai, *tko*. Chiisai gormo.

gormopan, gormo · pan, *tko*. Panmilshan, ke har ~ mellan sebja. Nasnano nasienna naoba shoki au ander milshan iskelik, os milshanhwonel inn.

gosha, *tko*. S. kodja. Lestehawag netopatel, ke furi netopa fu pashun.

gosholap, gosha · solap, *tko*. Solap na kodja grun bjurki os vonashtof. S. kodjasolap. *Koske lapsi hadji bli rupne au akote i8 toshi, nasnano ~ umdaus na kodja.*

gosoha, *Iko.* njoi fu pan, mi, kon-djed, leng abura, hualeng, nju, uchi, oi osos. Gosoha njoi pludzong, koske mit vapa-zma. Mangetiid med hert smak. Yokutiid hor fu hund os kot gosoha. ♦ VDS/BLAW 11-12-2024.

gotova¹, gotoba, *sko.* 1) Maha namting, kunja, goreng os aubo; S. kunja. 2) Bidra suruzma owari made, suru, maha yt; 3) Sada dekizma per suru, maha yt. Bli svinnur os dzong, dajig os caleri. *Koske fraut ~, sore bli amade; Mamanui ~ lesteoishi namting na hel Gaya; Nasida tuo iskatpaperi na stolnui, kesa ~udrai; Ima un na librevomi per ~ na sportumam; Raidadjin ~ per lumba.*

gotova², gotoba, *tko.* Znachi “mahaena”, “suruena” os, koskekoske, “kunjaena”. ~! *Lapsira, namca!*

gotuhat, go · tuhat, *Isko.* Go raz tuhat os ni raz nituhat gohjaku, zo 5.000.

govor, *tko.* 1) Tropos fu hanu, hur yt hanuena; 2) Dekizma fu hanu; ♦ razgovern, *tko.* Remhanu mellan ni os plu-mange pashun. *Katle deki hanu mijau, men sore dekinai ~; Ni audandz hanu sama ting, men na chigau govornen*

greb, *grb, tko.* Ostri kikilik dzenga fu kotlik usfait au fugel.

gsai, *sco.* S. djingsai.

gua, *tko.* Ruti, mammalantsui Mellanza au Anatolianlant e. Deki bidra ni kara kasi fraut made. Rupne stuur, kraislik os kilingelik wagigalik milshan au iske-bidra fraut, ke har midori, kiro, kafe os shiro varje, nasnano med midori senara. Frautshtof inne har portukalilik kiro varje.

gubi, *tko.* 1) S. kuneli; 2) Durfal, chiisai au fuwafuwa dur, ke hammas ovashi au fraut, men deki bage, terbage, chiisai dur au fuglyaco. Gubi, natatuba, e: kuneli, mish, hamtar, impuku auau. ~ namdan hel ovashi na nungchangnui; Nasnano ~ vona na gormo unna ter. ♦ VF/HHH 25-05-2025.

gubka, goubcat, *tko.* 1) Utenuugokino maredur; 2) Fuwa gormonendar kumolik ting, ke nasimper sfeta iske au bruhkena per sodji nampol, nasi na yokuting per maha fuwa.

gudun, *tko.* (Lexem.) 1) Ishu gammel au mavikti, ke ansekiti na veltvimizdanje, bidjau bunka; 2) Ying gamelitiid kara, ke ende mietena na mavikti os deki ke ndakaup-ena per mange gelt; *Iko.* Gammel au hele-na,

vikti, bezelli ishuting, kaupaena na mange gelt. ♦ LM5/MDJK 05-12-2024.

-gui, *Iko.* Sama “harnai” os “harnaiena na”. K. –dar. ♦ VF/YER·MDJK 01-10-2024.

gul, *tko.* S. solga. ♦ VF/YER 01-12-2024.

gulag, *tko.* Plas, doko miva ishaikadjin rettena, daremena. Zas darem, hei milu djiyu na apaar os mange toshi.

gulag, *sco.* Darem, guso na gulag os kawari solga made. S. glak.

gunaruga, gunro · naruga, *tko.* S. hammaskrais au dvaibmakrais.

gungngong, *tko.* (Lexem.) Plas, nasnano na polis, doko shiknu au pashun deki nintendo au oci der, apaartiid mit spliting per lapsi. Hel kotobafal fu “ngong”. S. ngong. ♦ LM1/MDJK 04-12-2020.

gunro, gundo, *sco.* Shkoi, ugoki na kraislei gele sebja. Ugoki gele mellanpik fu yt. *Gaya ~sa; Velt ~gele zvezda na pantos; Auto aia, grun rodara ~.*

gunrolai, *tko.* (Lexem.) Naruga, ke velt mus kraishkoi gele yoku ander stuur velt os zvezda na pantos. ♦ LM5/YAN 02-12-2024.

gunrovjetka, gunro · vjetka, *tko.* Fantazo vjerka, gele kano velt gunro. *Gaya gunro ~sui gele; Al velt, sol awen har sui ~; ~ fu Gaya djabdellsa na ander flanka na al yoku tuhat toshi.*

gusho, gušo, guso, *tko.* 1) Slag yt os yd per djit, ilkits fura; 2) Bai shkei yp os yt made; K. tinni. *Mies ~dan miksui na pok; Mies ~dan onna tumam made.*

gusjo, gusyo, *tko.* Guso iskelik yt kara mit ipit os dzong davka, perpa, gnute os snorp. *Statdjin ~ saft uba kara per maha vinja; Glugun frautsaft, ~ena na fam-inui.*

guso, guso’, *tko.* Ugoki na shang fu yt.

gust, guste, *sco.* Duanen. ~un miknui; ~un lakar namora na ngong; Sore ~ mahaklar haaste kotoba per renshu hjerne; Altiiid ~un ringotorta fu mamanui; Tak ~un tuo liid, dekunnai impla mit kotoba; Kano varje feri kara du ~ud leste-mange? Yokudjin ~ bal na balpol per nintendo.

gvel, kvel, kvell, *tko.* Dagtiid ridag zas, ke hadji 18:00 kara au snorpsa 0:00 made. *Sentakundan sada nintendo na ~ au anse neo shkoiriso; Anakish maha*

adab~ med ni ~djin; Oei, ende ~oze, da ainlat vomi!

gveltiid, gvel · tiid, *tko.* Tiid, koske gvel yam.

gvir, gevir, *Iko.* Fiknai.

gvirgvir, gvir · gvir, *Iko.* Catain fiknai. Mahena na mwerim fu kotoba “gvir”.

ha-, *fko.* Festakofal fu kotoba “hadji”. ~shinu; ~hanu; ~shkoi; ~shrei; ~kola; ~nam; ~ukla; ~blizdorva.

haah, *tko.* (Alant.) K. iwan.

haaste, *Iko.* Simpernai per suru os maha, fuksa. Treng mange ergo, mietta, shalguso per maha, suru, hanu osos. K. simper, prosta. *Laskushiru perun tak ~, ke atama arkoze; Liidkakutropos mange ~ per djin, ke fshtonai ka tuo znachi; Vomi ~ per maha; Nordhangullant mange ~, akote muri per ekso; Viossa ~ per lera na hadji, men simperoze zas; Zeglossa ~; Daremdjin ergodan mange, gulagguso sore dan leste~.*

haastedai, haaste · stuur, *Iko.* Mange haaste.

haastenen, haaste · chiisai, *Iko.* Apar haaste.

hadaf, *tko.* 1) Kraislik os mifalvadar ting, ke pashun zol indit nacatain, abrus-nai; 2) Ting, ke pashun zhela au shkoi asoko made per sada, ying, fshto osos. ~nui yompa per bli raidadjin; Lumbautara dadak ~ made, yoku rofai os fura ander, kano hadafoze lesteains? ~ fu sayuzvui e kemushkesu velt neo krieg kara au maha heiwa.

hadji, hachi, *sco.* Maha hadji. K. owari; *tko.* Hadjiplas fu yt. *Film nintendodan ~ kara owari made; ~ bagua ob yokudjin; Papa-nui ~ ergo na 9:00, a owari na 22:00; Za polis ~ kurai dezash-kidesno dasos; Sigai ~dan namora au ende pada, koske sore owarirai? Mikvui ~dan --- mukkisui, kesa yokudjin kodak rivi.*

hadjisuu, hadji · suru, *sco.* S. hadji na surukofal.

hadjipik, hadji · pik, *sco.* Pik, chiisai plas fu hadji yt. L. hadjiplas.

hadjiplas, hadji · plas, *sko*. Plas fu hadji yt. L. hadjipik.

hai, *sko*. Hanu namee fu yt os anta tuo yt os yd made. *Rjodjin ~ lapsisui, kesa sore sintua; Hur sore ~? Mamanui ~ riun, koske namting gotova.*

haisa, hai · sa, hysa, *sko*. Har yoku namee. *~un Abi; Hur afto ting ~? Huskudwe hur ~ asoko gammel shkoiriso, ke vi ansedan na lapsizma?*

halka, halqa, *tko*. (Lexem.) Ganesha os ander ishudjin (muzikdjin osos), ke mahaseena na naruga. ♦ LM5/MDJK 30-12-2024.

halop, *lko*. Koske pollik shtof (paperi, takaro, klea), ke har kurtu os kurtuena. Milu-pollikazmena.

hammas¹, hamas, *tko*. Kiwen ishi na kuchi, ke apu pashun per cer, cam au ipit namting. Yam kjere hammasfal na pashun: a) Camhammas; b) Eshi; c) Cerhammas; au d) Ipithammas. Hammas deki bli shiro, men nasnano har shiknu kirolik varje. Hei bli tunlik au chenerlik na gammel. *Zdorva ~;*

hammas², hamas, *sko*. Ipit mit kuchi, hammas au arkoze. *Lupo naarkano ~; Li ljetamish ~, mus glug tama.*

hammasbaksu, hammas · baksu, *tko*. Mlov, mahena na pitka hammaslik gdentnen kara, ke zam na muzikleo.

hammaskrol, hammas · krol, *tko*. Hammadar kraislik tel fu yoku dvaibma, natatuba, toki os auto, ke bidra suru ain plas kara nis made. S. gunaruga, dvaibma-krais.

han, *tko*. Ain tel ni kara, na laskushiru kakuena lik ½. *Han ringo; Han dag gozardan, glaubi ostatno tel tafsan mirai; Hanmoshir; Handjikan.*

hana, *tko*. Netopatel, ke apu djin aistia njoi.

hanaberk, hana · berk, *tko*. (Lexem.) Poneno solap na hana, ke yavlja grun yoku harza, os yam sintua kara. ♦ LM5/SALP 2020.

hanashrei, hana · shrei, *tko*. 1) Zam-tropos fu tembo; 2) Guso hanaiske au hanashaisa hana kara hanapaperi made.

hanasu, *sko*. S. hanu. *Na VDS yam ni chatte, ke haisa “neo~” au “mellan~ per djin na chigau shiruzma fu Viessa.*

hang, *tko*. Ting, ke ekuena na yt. *Afto libre har mange kjomi ~, korokorun neo shang made; Berzoda har warui ~, grun branai per zdorva li glugena aldag.*

hanga, *tko*. S. skvala.

hant, *tko*. 1) Ni netopatel na dzido, mit kano pashun deki bidra yt, pwan, shang, engao auau. S. kjashi, k. yalaka; 2) Mono lesteowari tel fu kjashi, ke har yubi. S. hantnen, k. yalkanen. *Du har tak mukkidar hant!*

hanthina, *tko*. Hina fu hantnen, kundur paad.

hantnen, hant · chiisai, *tko*. Tel fu hant, ke har yubi, paad au hina.

hantshiranga, hant · shiranga, *tko*. Gormo mellan flanka au kjashi, unna ba. Deki der rupne hor.

hantpolvi, hant · polvi, *tko*. Polvi, men mellan hantoba au hantunna, ke apu na gnute au kurtu kjashi. Kodja na hantpolvi yoku kurai au har mange kurtu.

hantyubi, hant · yubi, *tko*. Yubi na hant. *Vauva vaha mit ~.*

hanu, *tko*. Zam kotoba, festa hei na hel fraz, mitmjetka au mjepjedar, yd made. S. hanasu. *Dabite ~ namaenui hiras au klar; Somi ~dan, ke shkoirai hapigo; MZA kakutropos anse hur kotoba ~ena; Sige, da ~un harun tak sama slucha, hur treng-un suru?*

hapigo, hapiga, *trko*. Nai her, na prapa; sama “asoko, prapa plas”. *Sore vona ~, a vomimiksui akote; Shkoica ~ made au bidra tama un made; Shirun asoko plas, shosi, grun vonundan ~ nadan; Anseundan na baksu au kljuch-nui ~ e!*

har, hav, hare, *sko*. Yam akote sebia, inne kaban os hant, na mietta. *~un ain spor, dekukwe svar? ~un ain mjepje, an-horeca riun; ~unnai nilting per hanu; ~un ergo miraiddag, men vilun spil yokuting di; ~udwe dzong per yompa tak rara?*

haram, *tko*. Ting, ke pashun musnai suru os maha, kjokaenanai.

harimau, *tko*. Stuur kot, ke har portukali hor med kuro senara au shiro rasto na kau, maug, yalaka (bardzak au lapa) au rofai. Mjau naidaun. Ainain lestestuur dur long terno usfait. Har stuur eshi, hoshu arero. Yam shiro fal fu harimau. *Darsus geomchi vrasdan dzong usfait ~ au krofiglug arje.*

harimaunen, harimau · chiisai, *tko*. Lapsi fu harimau.

harma, *lko*. Varje, ke suwaru mellan gris au kuro. Kurai gris.

harza, *sko*. 1) Sada harzaka grun slag, pwan yt; 2) Sada cer-camazma grun ostri ting; 3) Sada shalno harzaka, kokoro arka na shal grun vokur os yt ander. *Un u~dan yubi mit kuhinjakatana; Du ~dan kernui; Lestearkena, koske mik vokur du, long al djin kara.*

harzaka, *tko*. Harzena tel fu netopa, na ke aistiaena arka.

hata, hataa, hotja, hotia, hatia, ha-chaa, hatsa, *eko*. 1) Kalaplrik imi, sama yoku “awen fsha”; ~ *bakalapsi fshto, men de naze nai du?!* 2) Hadji bidjauzma na fraz, yoku znachi “awen”, “awen li” os “ende ka”; *Un kaku, ~ mama hanu nai; ~ vilun kola, dekinai; ~ tuo kjokae-nanai au un lakinai suru, ende zhelun; Men, ~ ka vi humbadan, da ende tatsu na glau;* 3) S. “men nai”, “uten”; *Un dua al fraut, ~ banan; 4) S. sit, de, zo; Li fshto, ~ Viossa; 5) S. “men nai li”; *Un namti ~ yam shot; 6) Akote “mono” os “mono kesa”; Un sadanai mange gavat, ~ koske yuul; 7) Nasi bidjaudjabdellazma na fraz, chigauoze ain han fu fraz nis kara mit mjepje; *Sore nai bra pash, ~ warui, ishaika; 8) Anta plusshiru kokoro na fraz. S. “au” os “men”; Aldjin dua ringo, awenfsha Madjik, ~ sore viha al fraut nasnano;* 9) Yoku sama “awen kesa”, “rjoho na ains au nis”. Nasi samazma na fraz; *Aldjin sada sama opet-azma, ~ li inne blogeta os yinsu shkola; Sore deki kriig, ~ shvanc na shal; ~ suru miva bakazma, koske mikdui bitte ridu we?!***

hauki, hauchi, hauchi, *lko*. Kokoro kjomi yt tsuite. *Mange ~un ka slucha na ander velt, yamwe vona hata na Gaya os nai; Sore ~ tuo libre, zo bitte hanunaida ka slucha inne sore. Viossa bidra strani ~ na un; Al egal perun, nil ~, vilunnai hore nilting.*

hawag, *lko*. Stuur na ljeva-migi au hina-fura, al flanka kara. Har hawagazma. K. makipot. ~ *ba-sitsa fu mies; Sore har tak ~ hina; Tuo lestevikti naruga na daula, zo ~ na bidra mange auto; ~ eski na polis.*

hecho, *sko*. Uhanashrei, ubamba hana kara, koske pashun hanu “hachu!”. Slucha grun bjurki os netopa iskat gusodjot yt warui.

hei, hej, *pko*. 1) Djammak fu “sore”; 2) Bruhkena na hofli hanutropos yoku pashun wa. *Dare ~? Un znakomanai; Onna*

neman ~, men tabun zolnaiti; Du nagvir senai, ke ~ chigau? Vomimikfaminui shkoidan na ander daula per oci, ima ~ na daulasof.

Heidis¹, Heidi, *tko*. Alvan fu shinudjin au koning fu unnavelt na Gammelhellaspantos. Lestegammel poik fu Kronos au Rea. Zeus au Poseidon brursui, a Persefona — matetundjin.

Heidis², Heidi, *tko*. (HADES) Zespil, ke har ni shang. Blogetena na 2020 toshi.

heiwa, hejva, *tko*. Vaz uten kriig, kriz. K. kriig. *Na 2500 toshi, velt ti tak chigau, inono, ke yam ~ na velt ftedi.*

helena, hlena, *lko*. Ndofo per se. K. nichista. ~ *pashun; ~ baum; ~ lule; Un vona na leste~ plas, akote pok; Solshinu ~ her; Shiskonui antrag bezelli falda per bli ~ na vals.*

hengest, *tko*. Kiyadar dur, ke pashun oba au djingsai na sore. Har hoshu rofai au hore na hinagorla. *Mange ~ vona na asoko nungchang.*

hengestkrais, hengest · krais, *tko*. (Lexem.) Nintendoting. Ain stuur dvaibma, ke har mange spilhengest. Pashun oba ainn fu hei au kraishkei per apaartiid, sit tuo yamete. ♦ LM1/MDJK 2020.

hengestnen, hengest · chiisai, *tko*. Lapsi fu hengest.

hent, *sco*. Bli yelo, kiwen os djebing kara iske, fuwa os vapa made.

hengi, *sco*. Tinni au guso luft mit luftkaban. *Pashun dekinai vona li ~nai; Li un baya au dajignai, ~ bistra au ker-baraban snanoze.*

hengyamete, hengi · yamete, *sco*. Atang, shirasno yamete hengi rjoho mit hana au kuchi na yoku tiid, grun floreng njois os oyogu unna iske.

her, *trko*. Na akote, aflo plas. *Ka du gi suru ~? Naze du fanbaka baidan riun tatsu ~ tak rara? Un ~ vona ima; ~ al-toshi hadji nintendodai na vui stat, deki ainlat-ud glaubi?*

herk, *tko*. Rutifal, ke lind mit yirinosalk. Har pipi, deki falda au yalaka. Smak herc. Nasnano bidra tuin au treng raztaskamun zikazma per nam. S. mantiari. *Yoku gorengena ~ aistiaena na ku-chi lik shot; Nai al ~ namena, grun mange tuindar.*

herus, *tko*. Stuur katana, bruhkena lik harzaka na gammel velt. Har mange fal. S. geomchi na ains imi.

-hes, *fko*. Festako suruko “hestu” kara. ♦ VF/ENAM 01-05-2025.

hestu, *sco*. 1) Maha yt lik yamnai, nai anta ; 2) Shkei tak, ke yt abrus du os pwan fu yokudjin rurnai du.

hina¹, *trko*. Strela, doko ting deki Yam. Li yt hina un, zo dekunnai se tuo. K. fura.

hina², *tko*. Netopatel hina dzido. K. fura, kau. *Hawag ~; Mukkidar ~; Na haaste tiid mik zol tatsu ~ kundur ~, remkemushke.*

hinahina, *trko*. Hina-kundur-hina. Koske hina fu ain pashun rur hina fu ander, kemushke, kokoro, na rjoho eksolibre au eksohjerne imi. *Perun mange ehtiram per tatsu ~ aldok.*

hinavitu, *tko*. Gormonen, dvera, owaritel fu namlaiguhan fu pashun, doko kara shaisa .

hiras, hidias, *lko*. K. bistra. *trko*. S. rara, na hobit tiid. ~ *dur; Wonju gira tak ~, ke treng vent yoku djikan per sore shkoi asoko made; Sore mange ~ aia.*

hisar, *tko*. (Lexem.) Na kriig, yoku kriigklaani ankraisenai imb kundur visko na inne polis, agro os ander plas, sit kundurvisko fukano shkekso. ♦ LM5/AIN 13-12-2024.

hisun, *lsko*. Han fu hjaku. S. goden.

hjaku, *lsko*. Lasku au atai 100, han fu goden os niden raz go.

hjakuhjaku, 100100, hjahja, haha, *lsko*. Zamko fu fliere. Kakuena tak grun lasku “hjaku” zam akote “haha”.

hjakukot, *tko*. Stuur kotlik usfait, ke ima vona na Afri au Sudvestazia. Yam mono kjere vona tip fu hjakukot, men obkakuena plu 70 fal, ima exshinudan. Simperseki impla fu aflo dur e paksu atama med terid, dwin os ostri kau; hina lapaa pluhobit fura kara, grun hinasui shuweko. Nasnano har kjere yubi na yala ka au ostri ingusokinai greb. Hor kir-kas, rosh-kafe au portukali kara bisi os chener made, har kurai sen. Nasnano fierelik kau, zo haisa “hjakukot”.

hjakutuhat, *lsko*. Atai au lasku 100.000, hjaku raz tuhat, golacak raz ni os nidengo lacak raz go. S. catje.

hjerne, hjerna, *tko*. Netopatel inne atama, mit kano pashun mietta, sentaku, vona. Har mange kurtu, eku ni han au mange tel, al ke suru chigau hadaf made. Hjerne yewald al suru long netopa au ander netobma.

hobit, *lko*. Harnai pitkazma na oba-unna strela. K. pitka.

hofli, *lko*. Pashun, ke hanu bra, sodji, uten nafako, bruhk “bitte” au ander hofli kotoba. K. kushpa. ~ *pashun; ~ lapsi gelt fu rjodjin; Treng hanu ~ gammel made.*

hogei, hogej, *lsko*. S. niden. *Katai ~ raz ni?*

hokmo, *lsko*. Lasku au atai 39, kjereden uten ain.

honilo, hono · ilo, *tko*. Yerkat os [...] ilo, bruhkena per maha hono. Djabzell honovjetka bruhkenaki mangeraz. S. honodjin au honoka. *Figdjin nasnano bidra ~.*

hono, *tko*. Vapa luft, ke djotbaum os ander simperdjotenaki ting. Bruhkena per kunja namting au hent yerkat. K. iske. *Gammeldjin zbuloidan ~; Na Hel-lasvimi, Promete antadan ~ pashun made au opetadan hur bruhk tuo; Treng shiru hur djot ~, koske banak eksopolis.*

honoalk, hono · alk, *tko*. Pudr, ke ostate zas yt djotdan. Bruhkena per eshku ruti rupne plubra. S. djotalk, honomul.

honoberk, hono · berk, *tko*. Berk, ke nageru ishi, honomjalt au djotalk. Natatuba, b. Vezuvi, Krakatau, Mauna Kea au Kilimandjaro — al honoberk. Hobitenaki hb. made. ~ *Vezuvi fdrigidan Pompei mit djotalk.*

honobet, hono · bet, *tko*. Baksu inne kuhinja, ke toreu, natatuba: pan, torta, kekso, kartofel osos.

honodjin, hono · djin, *tko*. 1) S. hono-ilo, honoka; 2) Perkele.

honoiske, hono · iske, *tko*.

honoka, hono · ka, *tko*. Ting, bruhkena per maha hono os djot yt. S. honodjin, honilo. *Harudwe ~? Vilun fig.*

honokaku, hono · ka, *sco*. Kaku tak, ke hono yavlja, paperi djot. ♦ VDS#nlr/www 05-03-2025.

honoko, hono · kotoba, *tko*.

honokot, hono · kot, *tko*. 1) Zerisonen na Diskord, kano yoku vipash

razposta au hanu “aldok sedan flieredai riso, ke slucha na Vilant? Lestefliere riso na hel Vilant!”, koske tulladan ring; 2) (Ekso-libre) Hono kot, djotena, ke dgit hono netopa kara.

honokran, hono · kran, *tko*. Kran na toreu, kano kara shkoienaki djotluft per maha hono.

honoluft, hono · lule, *tko*. 1) S. dum; 2) Fal fu luft, ke deki djot.

honolulu, hono · lule, *tko*. Feri bamba, inditena na yoku iwai, nasnano yuul. *Indit au bamba ~ kjokanaiena na mange daula, grun sore križ; ~ tak helen, se feri bamba na chelo nanaht, plu ekso-bichno na yoku iwai*.

honomjalt, hono · mjalt, *tko*. Mjaltlik vapa honono iskelik, exnageruena honoberk kara. Napul eku hentena ishi.

honomul, hono · lule, *tko*. S. hono alt, djotalk.

honoplas, hono · plas, *tko*. S. fan, k. siniplas, kamara.

honopol, hono · pol, *tko*. Pollik obat na honobet, na kano yam nasnano akote kjere honolufkran yam.

honotiid, hono · tiid, *tko*. S. vera, k. talvi, pran, suksu.

honovjetka, hono · vjetka, *tko*.

Vjetkanen, ke har rosh simperdjotenaki owaritel. Bruhkena per djot hono koske guso shang rosh kau na honovjetkabaksu.

honovjetkabaksu, honovjetka · baksu, *tko*. Baksu, na kano nasiena honovjetka. Har rosh kau na ainain flanka.

honovras, hono · vras, *tko*. Vras hono, kndjot. K. djot. *Da ~ ri cheri! Djot-kriz, shirudnaiwe?*

honovrasdjin, honovras · djin, *tko*. Pashun, ke kriig med hono au retta djin kriz os shinu kara.

hor, *tko*. Preho os tolon senlik ting, ke pashun os dur bidra au rupne na netopa. Nasnano pashun har hor na atama. *Onna lasa hoshu helena ~sui aldag*.

horgju, hor · gju, *tko*. Stuur gjulik fal fu kiyadar oharenordar dur, ke vona na Nordamerika. Har plustuur fura dzido, djabzell hina au yingzi harma-kafe hor, na atama akote brun os kuro. Atama stuur, hawag oba-prin, paksu nor, ke melon na kundur flanka; korva

terid au makipot; me stuur, kurai, gorla terid.

hore, *sco*. Fshto yt mit korva, sho zam os hanu mit sore; *tko*. Ainain aistia, vaz fu hore, horezma, horeki. *Du mus ~ aflo! Chuchonun bra du made, da an-riun os suru ka du vil ende*.

hosoi, *tko*. Makipot, yalba na paksuzma. Vjetka, noito, yubi, mun auau hosoi, awen pashun deki yest hosoi, koske harnai paksushot. K. paksu. ~ *pashun*;

houhuei, houhui, *tko*. Kokoro, kesa anse suru fu sebia na dan au mietta sebia baka/vupsi. *Namdan taksan, ima ~ grun maug arka; Surundan warui na du au ~un ima, gomen; Nasnano, na mange bunka ~, koske ander djin se du utenklea; Du fan nahel miludan kokoro fu ~, naze hanudan tuo?!*

hoya, *tko*. Koske pashun svinnur au shiru hur bruhk calerisui. Hoya pashun shiru mange ting au deki chuchun bra. K. humbak.

hoyafe, hoyo · afe, *tko*. Portukali afe.

hoz, *tko*. S. svinja.

hrappa, *sco*. (Lexem.) Shkei mit tropos fu golule. ♦ LM5/LAN 02-12-2024.

hrappazda, hrappa · zvezda, *tko*. (Lexem.) Zvezdalik avarating, ke hrappa na us avara. ♦ LM5/LAN 02-12-2024.

hualeng, hualeing, hwaleing, hualen, *tko*. Azicilik sud dodoruti, ter dodo. Rupne fraut, ke har aburalik shtof.

hualenguu, hualeng · uu, *tko*. Uu, mahena na pudrozena gorengena hualeng, sokkeri, sho, abura auau. *Mange amerikadjin dua nam nidan med ~ au muraba*.

huksi, *sco*. S. huske.

hund, huin, hujn, *tko*. Lupolik dur, ke pashun huntadan. Nasnano haisa “leste-mik fu pashun”; ♦ djiughund, djiug · hund *tko*. Fal fu hund, bruhkena na djiug.

hundnen, *tko*. Lapsi fu hund. *Hundnui linddan go ~ nadandag; Un dua ~, hei tak kawaii!*

-hum, *sco*. Festakofal fu kotoba “humba”. ♦ VF/ENAM 01-05-2025.

humba, *sco*. Waruit na toutoko os spil, na owariplas long ander djin; *tko*. Yd, ke humbadan; K. ying.

humbak, hambah, *tko*. Koske djin nai svinnur, harnai shiru au alhoya, deki-nai brasentaku, se deza na vona. Taka djin baka e. K. hoy.

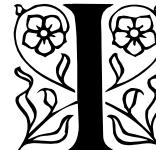
hur, *trko*. Sama spor “ka tropos?”. *Mama, ~ du fshto li shot gotovaena os na?*

huske, *sco*. Lera os fshto gjen. Sada impla, obkakuzma, sho mietta, mjepje gjen. S. huksi. *Un nai bra ~; Vasundan au dekinai ~, doko miludan kljuch; Du huskewe ka sore hanudan? Li deki ~, aistia au mietta du, harud shal au vona; Huskudwe hur asoko libre haisa?*

hutun, *tko*. Chiisai bage, ke sfeta voro, men mono onnahutun per maha yaico. Nasnano vona akote iske na pok au mus-tanka. *Alvera ~ hammas un,*

hvach, hvacz, xwačšš, *tko*. Noitolik durkodjano os sen ander ting kara, mit kano pashun festa yalkaklea obaklea made.

hwonel, *tko*. Klaani fu bubuki. Yavlja nasnano, koske iske slag sebia na mare os koske pashun sodji mit sodjishtof. Yaico-shiro deki hwonelozena per toreu torta.

i-i, *fko*. Rjofestako, ke znachi “inne”. *Un vona iftvomi; K'miettud, ka sore iskat-dan hanu iftfrazi? Lapsi ishkoli;*

ibaya, ibaja, ibaia, *tko*. Dzong virta fu iske longshang shiknu idaun naruga. Iske guso gayakodja au perpa/slag ter per blogeta simper naruga per sebia. Vir-takaban bli tiid na tiid. *Lestehoshu ~ na Gaya*

idaun, *tko*. Hobit na pitkazma, knaukshto. K. aukshsto, l. cheng.

ik, *tko*. Fal, maneha na ni sen, ke yavlja ain kamag pik kara, os koske ni sen remusma. Ik deki bli auki (180°), dwin ($>90^\circ$), preho (90°) au ostri ($<90^\circ$).

ike, ikke, *tko*. Djin, ke vil maha warui ander made. K. keshkeni. ~ *pashun; ~ lapsi; Na shkoiriso au libre keshkeni al-tiid ying oba ~*.

iken, *tko*. Ka miettena os kokoroena tsui oba yt. Aldjin har chigau iken. *Ma-hundan aflo riso, hanuca ~ fu dok! Ka ~ fu du oba tuo fliereriso? Ka ~ tsui shko-ladui?*

ikka, *sko.* S. baga, basada.

ikraz, *ykraz, Isko.* Lasku au atai 49, goden (hisun) uten ain.

ilkic, *ilkits, sko.* Shkoi unna, na leo, long iske os luft. Koske pashun uten-shirasno ilkic na iske, sore mate. K. ukla, shkunna.

ilo, *tko.* Ting, bruhkena per maha os suru yt, uten kano suru haaste os muri.

iltta, *sko.* Rur shang pol mit hel netopa. Pashun ilta, koske kola na bet os oyasmi na pol. K. suwaru, tatsu. *Duaan ~ na fuwa bet; Koske un lat, vilun mono ~ au kola; Polklea ~ na pol; Mikara nintendo na agro au ~ na mun; Kotle ~ na baksu;*

ima, *imma, trko.* Na aflo tiid os yoku ngoro fu tiid, ke slucha na aflo mament. S. di. ~dag; *Vi vent ~ na ander rofaf; Un fshto! Du ~ per tulla treng kaupa tazkirut; ~ hanu med razni djin lestesimper grun zerjet; Miettun ~ dekun ukla na asoko amikus; Sore kola ~, deki atanagnai? ~ un lera Viossa; Kotoba, ke dan akote mit imi, ~ machigau; Gomen, nadannaht koladan warui au ~ haaste ostate asa; Alting, ke slucha des ~ haisa dan au dekinai suruk os surukbai-ena.*

imadag, *ima · dag, trko.* Afto dag. *Un mus ergo ~; Hanaiske fu un warui ~; Ergo ~ ti simper naglau, suruki na mjude; Un namdan sakana ~; Nabra kakudan al iskat au yingdan, ~ treng shkoi skam made au anta paperinui; Li vapa ~, un tragnaiti mange klea; — Kano dag ~? — Mellanuk.*

impla, *sko.* Hur ting nauta (varje, fal, stuurazma, njoji, smak, auau), zam, ka imi, kano kokoro anta osos; *tko.* Nautazma fu ting. *Afto warui ~ fu un; Dekidwe bitte ~ tuo libre perun, ka du dan dua au ka gustnai?*

impuku, *tko.* Mishlik stuur gubi, ke nasnano vona long milu na polis. Har gris, harma, kuro os shiro hor.

impukoning, *impuku · koning, tko.* Klaani fu shinu impuku, rofai fu al kano festena au hei dekinai lasa.

indit, *sko.* Djit yt mit toheni, lunasen os ander oruzhja. *Mama ~dan cankla un made.*

inglavno, *inne · glavno, trko.* Na vikti, nasnano, na stuur os snano slucha.

inne, *in, ine, igne, mko.* Nalong speisu, eksonai. *Kot ~ baksu; Ringo ~*

lanz; Lapsi-ra lera ~ shkola; Un ~ vomini;

inuri, *tko.* Shakaino kurai, brun os rosh bage, ke vona na unnater vomi. Deki bidra veht mangemange plustuur, djabell netopasui. Har tre fal: mies, onna au ergofal, mies au onna har kubasa, a ergofal — nai. Yoku inuri hammas arkano, a yoku har tuin.

ip, *Isko.* S. tuhat; ♦ ip—, *fko.* Znachi tuhat ral yoku lasku: ipein, ip— · ain, *Isko.* Tuhat ral ain. S. tuhat; ipni, ip— · ni, *Isko.* Tuhat ral ni. S. miljon; ipre, ip— · tre, *Isko.* Tuhat ral tre.

irastun, *tko. 1)* (*Falshiru*) Fal, mahena na krungut fu krais, ke ilta na sama abadkau med alib au bidesnai risore; 2) Hantgelt, tragena na hantyubi. ~ fu aledare; *Koske ni pashun matetun, hei remtrag ~ na yubi fu risore.*

irundpo, *Isko.* Znachi 45, goden uten go os han fu nonden. Uudecer sen na fal hanoze aker na ni 45° han.

ishi, *tko.* Kiwen ting, ke deki eku yerkat os petra. Berk mahena na ishi.

ishinen, *ishi · chiisai, tko. 1)* Chiisai ishi, ostate fu plustuur ishi, perpena na razni tropos. Nasnano seena akote ibaya au mare, grun iske guso au perpa ishi, men awen deki yavlja grun terslag; 2) Chiisai ishi, perpena stuur ishi kara mit yoku ilo os dzong slag.

ishtatsu, *ishi · tatsu, sko.* Tatsu lik ishi, nakiwen. *Un pwan du mit hel dzong, a du ~ lik nil slucha, hur?!*

ishpil, *sko.* S. spil.

ishu, *tko.* Klaani fu mahazma: vaha, seresmaha, liid, muzikkaku, adab, ishuvomi, filmkodak auau.

iskat¹, *sko. 1)* Maha yt na neo, plus ain raz, li na zas du dekinaidan os humbadan; 2) Bruhk mange dzong au zeus per suru yt. *tko.* Vaz os slucha fu iskat. *Ka du ~ hanu? Un ~ anfshto sore, ke dekunnai lakar med sore grun un bjurki; Un ~ dannai na shkola; Un ~ suru plubra per sebja ima; Du deki alting, li ~ ud potulla hadaf, vilena made; Hur vilud vaha riso, li du niltiid ~dan lera vaha? Rjodjin au opetadjin chuchun riun ~ lera lestebra per tulla bra skam; Kafan, ende na kataino ~ spilun na afto va?!*

iskat², *tko.* Sportumam os ander fal fu taskamun shiru na shkola, skam osos. *Lapsi gotova per lestehaaste ~ na vonahui; Treng pampi per kaku ~ nabra, bruhk alting du leradan; Yoku iskat plusimper, a yoku pluhaaste.*

iske, *ištši, ishke, H₂O, tko.* Klar iskelik, ke treng per vona. Lesteviki per Gaya, ke apu na yavlja vona, maha pogoda, krungut zeus auau. Iske djebing na 0°C, a ber na 100°C. *Na vera tak ndofo glug samui ~; Uten ~ vona na Gaya muri; Netopa fu pashun eku yoku 55-78% kara ~.*

iskeya, *iske · chiisai, tko.* Pik fu iske, ke spada koske plui. ~ fu iske; *Un tak djotri, ke glugrai aflo pok owaris ~ made.*

iskekrol, *iske · krol, tko.* Krol, ke yavlja longshang kau fu iske grun virta.

iskelant, *iske · lant, ishkelant, tko.* Lant, al flanka kara imb iske, zo harnai festa med ander tel fu ter. Iraastunlik iskelant, ke har tuus mellan, haisa wanzi. S. moshir.

istimar, *sko.* Basada ander lant mit kriig. *Espanjalant ~dan Mehikolant; Portugallant ~dan Braziulant; Britanlant ~dan Amerikalant.*

isu, *tko.* Vomiting, na kano pashun suwaru. *Stuur ~; Besong ~; Helena baumshtof ~; Natis, baumshtof na al ~ flangen grun warui pogoda au erplui; Vi kaupadan neo ~ra; ~ fu koning os dronet haisa tahta.*

ivai, *sko.* Tulla davaitiid. Na Kris-tovjeri, Muslimvjeri au ander vjeri ivai ivaidaghui. Daulara ivai djiyudaghui auau. *Amerikalant ~ djiyudagsui na 4s kaisermwaidag.*

ivaidag, *tko.* Dag, koske yoku sroh os klaani fu djin med kamag vjeri, bunka, mjepje os ander ivai yoku slucha. Lestestuur ivaidag longvelt e Yuuldag na 31s Yuulmwaidag, Acordag na 31s Biram-waidag, Dag fu Haili Patrik na 17s Pranwaidag, Djongguoyuul au Pesaa.

iwan, *tko.* (Alant.) Bra, slatko, yohau pashun, gdjiknikerdno ander djin made. K. haah.

ka, *pko.* Sporko, ke hanuena koske pashun vil hor yt cui yoku ting, suru, neoslucha, vaz fu yt, grun, tiid, hadaf auau. Na hanu afto kotoba maha sporfraz, a na svarfal kundurena mit ke. *Iko.* Koske tatsu des tingko har imi “kano, kas”. Ka afto? Ka du vil suru ima? Ka slucha, mik? Li du hanunai ka ishaika

abc, abc. Abc.	abc, abc. Abc.	#mh // mellanhanasu;
abc, abc. Abc.	abc, abc. Abc.	Alant. // Alantkotoba;
abc, abc. Abc.	abc, abc. Abc.	Gammel. // Gammeldaikotoba;
abc, abc. Abc.	abc, abc. Abc.	Lexem. // Lexemberkotoba;
abc, abc. Abc.	abc, abc. Abc.	ABI // Abiterus;
abc, abc. Abc.	abc, abc. Abc.	AIN // Izma (#1 na sentakpapèri).
abc, abc. Abc.	abc, abc. Abc.	ALB // Alb;
abc, abc. Abc.	abc, abc. Abc.	BLAW // Blawsurnyu;
abc, abc. Abc.	abc, abc. Abc.	COLL // Collisions (2 muracoin);
abc, abc. Abc.	abc, abc. Abc.	DAST // Dasti, Dstbrch;
abc, abc. Abc.	abc, abc. Abc.	DELV // Delvdjin;
abc, abc. Abc.	abc, abc. Abc.	DJ, DJEZ, DJE // Djeza;
abc, abc. Abc.	abc, abc. Abc.	E, ENAM // Enamur;
abc, abc. Abc.	abc, abc. Abc.	GAYO // Gayou;
abc, abc. Abc.	hlenishi, helena · ishi, helenaishi, tko. 1) Besong ishi, ke har kirkas varje au pikapika, koske melon rikirkas. Mange geltting mahena hlenishi kara. Yoku hlenishi e: hisui, nila, manik, hlenishi, bala, shveta auau. S. petra; 2) Shiro klar petra, ke bruhkena na helena au geltting au pudrasui na maha glaserilo.	HHH // Hohaiho;
abc, abc. Abc.	bruhkena hobitko:	INHA // Inhaient;
abc, abc. Abc.	tko. // tingkotoba;	JYM // Joe ye meduza;
abc, abc. Abc.	sko. // surukotoba;	KURO // Kurokot fu kirkasgulak;
abc, abc. Abc.	lko. // likkotoba;	KMM // Khajtshi mukattib mufannit;
abc, abc. Abc.	trko. // troposkotoba;	LAI // Lajkanea;
abc, abc. Abc.	tiko. // telkotoba;	LAN // Landon;
abc, abc. Abc.	lsko. // laskukotoba;	LEON // Leonkjom;
abc, abc. Abc.	mko. // medkotoba;	LM // logan mucaħlig;
abc, abc. Abc.	eko. // etunikotoba;	MAI // Maikaelja;
abc, abc. Abc.	fko. // festakotoba;	MAID // Maidchat;
abc, abc. Abc.	pkko. // pikkotoba;	MAKO, MEKO // Majkula;
abc, abc. Abc.	s. // sama;	MEL // Mellow;
abc, abc. Abc.	l. // lik;	MDJK // Madjik;
abc, abc. Abc.	k. // kundur;	MKRF // Mekriff;
abc, abc. Abc.	ds. // da se;	MKPF // Mr. KokoPudgeFudge;
abc, abc. Abc.	yt // yokutting;	MS // Mesas;
abc, abc. Abc.	yd // yokudjin;	NJ // Njuwu;
abc, abc. Abc.	yp // yokuplas;	NTK // 2o3ka;
abc, abc. Abc.	VDS // Viossadiskordserver;	ODIN // Odinboronea;
abc, abc. Abc.	VF // VDS > Viforum;	PAN // Paneku;
abc, abc. Abc.	LM // Lexember; 1 // 2020; 2 // 2021; 3 // 2022; 4 // 2023; 5 // 2024;	SALP // Salp;
abc, abc. Abc.	#nlr // neolera ringo;	SAMU // Samuelo;
abc, abc. Abc.	#nlp // neolera pan;	SAN // Sangyisinda;
abc, abc. Abc.	#nla // neolera auto;	UAK // Uakci;
abc, abc. Abc.	#nh // neohanasu;	VLRZ // Velarizedl;
abc, abc. Abc.	#ml // mellanlera;	WYNT // Wynter;
		WWM // Wewemi;
		YAN // Yan;
		YER // Yerdjin;